

**VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA**

**IZVJEŠĆE O RADU UREDA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA
VLADE REPUBLIKE HRVATSKE U 2013. GODINI**

Zagreb, srpanj 2014. godine

SADRŽAJ

Uvodna napomena	3
1. Administrativno i financijsko poslovanje Ureda za ravnopravnost spolova	4
2. Provedba i nadzor provedbe <i>Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. do 2015. godine u 2013. godini</i>	7
2.1. Provedba <i>Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. do 2015. godine</i> iz djelokruga rada Ureda za ravnopravnost spolova u 2013. godini.....	7
2.1.1. Promicanje ljudskih prava žena i rodne ravnopravnosti.....	7
2.1.2. Jednake mogućnosti na tržištu rada.....	11
2.1.3. Rodno osjetljivo obrazovanje.....	12
2.1.4. Ravnopravnost u procesu odlučivanja u političkom i javnom životu.....	12
2.1.5. Uklanjanje nasilja nad ženama.....	15
2.1.6. Međunarodna politika i suradnja.....	16
2.1.7. Institucionalni mehanizmi i načini provedbe.....	20
2.2. Nadzor provedbe mjera <i>Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. do 2015. godine u 2013. godini</i>	22
3. Planovi djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova – Provedba članka 11. Zakona o ravnopravnosti spolova	24
4. Međunarodna suradnja i ispunjavanje međunarodnih obveza u području ravnopravnosti spolova	26
4.1. Suradnja s Europskom unijom.....	26
4.2. Vijeće Europe.....	32
4.3. Ujedinjeni narodi.....	33
4.4. Drugi oblici međunarodne suradnje.....	34
5. Suradnja s državnim tijelima i ostalim institucijama	36
6. Suradnja s nevladinim udrugama	41
7. Promicanje znanja i svijesti o ravnopravnosti spolova: promidžba, informiranje i izdavaštvo	42
Zaključak	44
Kratice	46

UVODNA NAPOMENA

Izvješće o radu Ureda za ravnopravnost spolova (dalje: URS) podnosi se Vladi Republike Hrvatske sukladno članku 18., stavak 2., alineja 12. *Zakona o ravnopravnosti spolova* („Narodne novine“, br. 82/2008) prema kojemu URS izvještava Vladu Republike Hrvatske (dalje: RH) svake godine o svojim aktivnostima za prethodnu godinu. Vlada RH je na sjednici 5. rujna 2013. godine donijela Zaključak kojim je prihvatila *Izvješće o radu Ureda za ravnopravnost spolova za 2012. godinu*.

Izvješće o radu URS-a u 2013. godini (dalje: *Izvješće*) sadrži sažeti pregled provedenih aktivnosti temeljem zakonski propisanog djelokruga rada. Prema članku 18. *Zakona o ravnopravnosti spolova* (dalje: *ZORS*) URS obavlja stručne i druge poslove na način da: koordinira sve aktivnosti kojima je cilj uspostavljanje ravnopravnosti spolova, izrađuje cjeloviti sustav zaštite i promicanja ravnopravnosti spolova u RH i prati njegovu učinkovitost; odobrava tijelima i pravnim osobama iz članka 11. *ZORS-a* planove djelovanja; predlaže Vladi RH i državnim tijelima donošenje ili izmjene zakona i drugih propisa, kao i usvajanje drugih mjera; izrađuje *Nacionalnu politiku za promicanje ravnopravnosti spolova* i nadzire njezinu provedbu; provodi istraživanja, izrađuje analize i svake dvije godine Vladu RH izvještava o provedbi *Nacionalne politike*; prati usklađenost i primjenu zakona i drugih propisa koji se odnose na ravnopravnost spolova u odnosu na međunarodne dokumente; priprema nacionalna izvješća o ispunjavanju međunarodnih obveza u području ravnopravnosti spolova; surađuje s nevladinim udrugama koje su aktivne u području ravnopravnosti spolova; promiče znanje i svijest o ravnopravnosti spolova; prima predstavke stranaka o povredama odredbi *ZORS-a* i drugih propisa i prosljeđuje ih pravobranitelju/ici za ravnopravnost spolova i drugim nadležnim državnim tijelima; koordinira rad županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova i izvještava Vladu RH o svojim aktivnostima.

U 2013. godini prioriteta rada bili su vezani općenito uz provedbu *ZORS-a* i *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. do 2015. godine* (dalje: *Nacionalna politika*) te ciljano uz provedbu kampanje za povećanje političke participacije žena na lokalnim izborima, izradu nacionalnih izvješća o ispunjavanju međunarodnih obveza kao i na izvršavanje brojnih obveza vezanih uz proces pristupanja i sudjelovanje u radu tijela Europske unije (dalje: EU). U *Izvješću* donosimo pregled i svih drugih provedenih aktivnosti uz informaciju o administrativnom i financijskom poslovanju URS-a.

1. Administrativno i financijsko poslovanje Ureda za ravnopravnost spolova

U URS-u u 2013. godini nije došlo do povećanja stalno zaposlenih osoba. Kao i prethodne godine bilo je stalno zaposleno 6 djelatnica, i to: ravnateljica, pomoćnica ravnateljice, 3 savjetnice i tajnica. Temeljem Ugovora o radu na određeno vrijeme bila je zaposlena osoba za obavljanje poslova stručne suradnice. Ministarstvu uprave dostavljeni su podaci za potrebe izrade *Plana prijama u državnu službu u tijela državne uprave i stručne službe i urede Vlade Republike Hrvatske za 2013. godinu.*

URS je u siječnju 2013. godine raspisao javni natječaj za prijam vježbenika/ce – radi osposobljavanja za obavljanje poslova stručnog suradnika/ce – 1 izvršitelj/ica na neodređeno vrijeme koji u izvještajnom razdoblju nije realiziran.

U potpunosti su izvršavane sve obveze vezane uz izobrazbu državnih službenica. Ministarstvu uprave dostavljen je Prilog za izradu *Procjene potreba i planiranje izobrazbe državnih službenika/ca za 2013. godinu*, a Državnoj školi za javnu upravu dostavljeni su podaci o procjeni potreba stručnog usavršavanja službenica za 2013. godinu. Koordinatorica izobrazbe iz URS-a sudjelovala je na informativnom sastanku koordinatora/ica izobrazbe u tijelima državne uprave održanom u organizaciji Državne škole za javnu upravu.

Djelatnice URS-a su pohađale sljedeće programe dodatnog obrazovanja i usavršavanja: Seminare - „Način rada i odlučivanja u Vijeću Europske unije“ i „Prezentacija rada različitih odbora, radnih skupina, vrsta akata i priprema stajališta u Vijeću Europske Unije“ u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova; Radionice - dvije radionice o indikatorima uspješnosti programa namijenjene članstvu tematskih radnih skupina koje sudjeluju u procesu programiranja korištenja Europskih fondova za razdoblje 2014.-2020., radionicu „Financijsko planiranje u sklopu procesa programiranja za 2013.-2020.“ te „Uvodna izobrazba za članove Nadzornog odbora Operativnog programa Regionalna konkurentnost 2007.-2013.“ u Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova EU; EU radionice - „Napredni trening trenera - Komunikacija - asertivnost“, „Napredni trening trenera - Uspješno planiranje izobrazbe“, „Building a Professional Civil Service: The Role of the Training System and Competences Framework“ i „Lisabonski ugovor“ u Državnoj školi za javnu upravu.

Savjetnica je pohađala Poslijediplomski specijalistički studij socijalne politike pri Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Studijskom centru socijalnog rada, a stručna suradnica je u

svibnju položila Državni stručni ispit nakon pohađanja programa „Priprema za polaganje općeg dijela državnog stručnog ispita“.

Službenica za informiranje je sudjelovala na tri edukacije u organizaciji Službe za odnose s javnošću Ureda predsjednika Vlade RH i na konferenciji povodom obilježavanja Međunarodnog dana prava na pristup informacijama „Građani imaju pravo znati“ u organizaciji Agencije za zaštitu osobnih podataka. Vezano uz provedbu *Zakona o pravu na pristup informacijama* („Narodne novine“, br. 25/2013) URS je zaprimio 2 zahtjeva na koja je u roku odgovoreno.

U studenom 2013. godine savjetnica je sudjelovala na zajedničkom sastanku Ureda za unutarnju reviziju i Središnje harmonizacijske jedinice Ministarstva financija i ureda i službi Vlade RH na temu strateškog planiranja revizije 2014.-2016. godine i razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola s naglaskom na upravljanje rizicima. Dostavljeni su podaci o kontakt osobi za izradu *Strateškog plana unutarnje revizije ureda i službi Vlade RH za razdoblje od 2014. do 2016. godine*, izrađena je tablica kojom se definiraju rizici u djelovanju URS-a te je Uredu za unutarnju reviziju dostavljen popunjen Upitnik za procjenu rizičnosti poslovnih procesa. Krajem godine URS je dostavio i očitovanje na *Strateški plan unutarnje revizije ureda i službi Vlade RH za razdoblje 2014.-2016.*

Na internetskoj stranici URS-a objavljen je pregled sklopljenih ugovora o javnoj nabavi i njihovog izvršenja, sukladno zakonskim obvezama.

Uredu za opće poslove Hrvatskog sabora i Vlade RH dostavljen je Godišnji izvještaj za 2012. godinu o provedbi *Strateškog plana razdjela 020 Vlada Republike Hrvatske za razdoblje 2012. – 2014.* te Polugodišnji izvještaj o provedbi načina ostvarenja *Strateškog plana razdjela 020 Vlada Republike Hrvatske* u 2013. godini iz nadležnosti URS-a. U travnju je, u okviru procesa izrade nove strategije, dostavljen prilog za izradu *Strateškog plana Vlade RH za razdoblje 2014.-2016.* Tekst s općim ciljem, posebnim ciljevima, načinima ostvarenja, očekivanim rezultatima i indikatorima, upotpunjen je tzv. veznom tablicom kojom se povezuju stavke proračuna s ciljevima i načinima ostvarenja plana te tablica rizika u ostvarivanju posebnih ciljeva URS-a. U rujnu je kratki sažetak strategije URS-a uz očitovanje o objedinjenoj *Strategiji Vladinih programa za razdoblje 2014.-2016.* dostavljen Uredu za opće poslove Hrvatskog sabora i Vlade RH.

Uredu za odnose s javnošću Vlade RH dostavljen je prilog za izradu izvješća o provedbi Inicijative Partnerstva za otvorenu vlast i podaci za potrebe evaluacije provedbe Plana 21 na polovini mandata. Predstavnicu URS-a sudjelovala je u radu mjesečnih sastanaka PR i online koordinacije ovog Ureda.

Prema podacima Državne riznice Ministarstva financija proračun URS-a za 2013. godinu iznosio je 1.790.000,00 kuna, od čega je utrošeno 1.590.501,86 kuna, odnosno 88,85% sredstava.

Iznos planiranih sredstava za rad URS-a iz Državnog proračuna RH u odnosu na 2012. godinu, u 2013. godini smanjio se za 13,88%, odnosno za 288.600,00 kuna.

Tablica 1. Rashodi URS-a u 2013. godini

Aktivnost	Opis	Planirano	Ostvareno	Ostvareno u %
A532 004	ADMINISTRACIJA I UPRAVLJANJE	1.308.300,00	1.254.128,11	95,86
A532 009	PROVEDBA ZAKONA O RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA I NACIONALNE POLITIKE	451.700,00	316.396,14	70,05
A 532 012	PROVEDBA PROGRAMA ZAJEDNICE PROGRESS - IZVOR 12 UČEŠĆE RH	10.000,00	5.424,36	54,24
A 532 013	PROVEDBA DRUGIH NACIONALNIH POLITIKA I STRATEGIJA	3.000,00	0,00	0
K 532 005	INFORMATIZACIJA UREDA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA	17.000,00	14.553,25	85,61
SVEUKUPNO		1.790.000,00	1.590.501,86	88,85

2. Provedba i nadzor provedbe *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. do 2015. godine* u 2013. godini

2.1. Provedba *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. do 2015. godine* iz djelokruga rada Ureda za ravnopravnost spolova u 2013. godini

U 2013. godini URS je bio zadužen za provedbu 21 mjere i sunositelj provedbe 15 mjera (od ukupno 93) u svim prioritetnim tematskim područjima *Nacionalne politike*: 1) Promicanju ljudskih prava žena i rodne ravnopravnosti, 2) Jednakih mogućnosti na tržištu rada, 3) Rodno osjetljivom obrazovanju, 4) Ravnopravnosti u procesu odlučivanja u političkom i javnom životu, 5) Uklanjanju nasilja nad ženama, 6) Međunarodnoj politici i suradnji i 7) Institucionalnim mehanizmima i načinima provedbe. U nastavku donosimo sažeti pregled poduzetih aktivnosti prema navedenim područjima djelovanja i provedenim mjerama s obzirom da smo opširnije o navedenom izvijestili u *Izvešću o provedbi Nacionalne politike za ravnopravnost spolova 2011.-2015. godine, u razdoblju od 2011. do 2013. godine*. Napominjemo također da je URS proveo sve mjere iz svoje nadležnosti te da je *Izvešće o provedbi Nacionalne politike za ravnopravnost spolova 2011. - 2015. iz djelokruga Ureda za ravnopravnost spolova u 2013. godini* dostupno javnosti putem internetske stranice URS-a od siječnja ove godine.

2.1.1. Promicanje ljudskih prava žena i rodne ravnopravnosti

U ovom području definirano je 5 ciljeva koji se odnose na podizanje razine znanja i svijesti o antidiskriminacijskom zakonodavstvu, rodnoj ravnopravnosti i ljudskim pravima žena, unaprjeđenje društvenog položaja žena pripadnica nacionalnih manjina, žena s invaliditetom, žena u ruralnim područjima te podizanje kvalitete i dostupnosti zdravstvene zaštite za žene i djevojčice.

S ciljem podizanja razine znanja i svijesti o antidiskriminacijskom zakonodavstvu, rodnoj ravnopravnosti i ljudskim pravima žena tijekom 2013. godine distribuirano je na stotine primjeraka letaka sa tekstom *ZORS-a i Nacionalne politike* tijelima državne uprave, županijskim i lokalnim povjerenstvima za ravnopravnost spolova, obrazovnim ustanovama, političkim strankama, organizacijama civilnog društva i drugim zainteresiranim dionicima za potrebe održavanja različitih konferencija, radionica, seminara i sastanaka u zemlji i u regiji.

Ponovno je tiskan i *ZORS* na engleskom jeziku koji je distribuiran na različitim međunarodnim konferencijama, međunarodnim organizacijama i stranim delegacijama prigodom

posjeta URS-u kao i primjerci *Nacionalne politike* na engleskom jeziku. Upoznavanje javnosti s antidiskriminacijskim zakonodavstvom te mehanizmima zaštite od rodne diskriminacije bilo je sastavni i nezaobilazni dio i velikog broja drugih provedenih aktivnosti što je razvidno iz prikaza provedbe niza drugih mjera u ovom *Izvešću*.

URS je nastavio sudjelovati u obilježavanju značajnih datuma vezanih uz različite aspekte rodne ravnopravnosti, često u suradnji s drugim državnim tijelima, međunarodnim organizacijama, organizacijama civilnog društva i županijskim/lokalnim povjerenstvima za ravnopravnost spolova.

Ravnateljica je održala uvodni govor na moderiranoj raspravi „Žene u politici u Hrvatskoj“, koju su u povodu obilježavanja 8. ožujka - Međunarodnog dana žena organizirale agencije Ujedinjenih naroda (dalje: UN) u Hrvatskoj u suradnji s veleposlanstvima Kanade i Australije. Na raspravi su sudjelovale brojne političarke, predstavnice akademske zajednice, kao i osobe iz javnog života i medija. U uvodnom izlaganju ravnateljica je predstavila aktivnosti URS-a u kontekstu lokalnih izbora 2013. godine i iznijela usporedne podatke o zastupljenosti žena u lokalnim tijelima vlasti u RH s prosjekom zemalja članica EU, kao i postignuti napredak u političkoj participaciji žena na lokalnim izborima 2009. godine u odnosu na izbore održane 2005. godine.

U organizaciji Programa Ujedinjenih naroda za razvoj (dalje: UNDP) Hrvatska, Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske (dalje: SOIH) i Ureda pravobraniteljice za osobe s invaliditetom 8. ožujka 2013. godine u Zagrebu obilježen je Međunarodni dana žena pokretanjem kampanje „Aktivne i uključene – Lokalni izbori kao praktični izazov ženama s invaliditetom za aktivno građanstvo“, na kojem je ravnateljica URS-a također održala uvodno izlaganje. Ravnateljica je sudjelovala i na promociji publikacije „*Kako prepoznati spolnu diskriminaciju u praksi i kako se od nje zaštititi*“ i predstavi na temu diskriminacije žena pod nazivom „One su među nama“, u Tvornici kulture u Zagrebu, u organizaciji pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, Ženske sekcije Saveza samostalnih sindikata Hrvatske, Odbora žena Nezavisnih hrvatskih sindikata i Koordinacije žena Hrvatske udruge sindikata.

Svjetski dan seoskih žena 15. listopada URS je obilježio priopćenjem na svojoj internetskoj stranici.

Povodom obilježavanja 22. rujna - Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama ravnateljica je sudjelovala na okruglom stolu na temu izmjena *Kaznenog zakona* i prijedloga novog *Obiteljskog zakona*, u organizaciji Ureda predsjednika RH, u suradnji sa UNDP Hrvatska i Autonomnom ženskom kućom Zagreb, te na promociji kampanje „Dvije djevojčice“ u organizaciji Veleposlanstva Velike Britanije u RH.

Predstavnicu URS-a sudjelovala je na komemorativnom polaganju vijenca na Općinskom građanskom sudu u Zagrebu koje se povodom obilježavanja ovog dana svake godine održava u organizaciji Ministarstva socijalne politike i mladih.

U povodu obilježavanja 25. studenog - Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama ravnateljica je sudjelovala na tematskoj sjednici Odbora za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora održanoj u suradnji sa Ženskom mrežom Hrvatske i Europskim ženskim lobijem, te na okruglom stolu „Nasilje nad ženama s invaliditetom“ u organizaciji Ženske sobe - Centra za seksualna prava i Mreže žena s invaliditetom SOIH-a gdje je održala izlaganje na temu „Položaj žena s invaliditetom žrtava nasilja i uloga Ureda za ravnopravnost spolova u njegovoj prevenciji i suzbijanju“.

Uoči obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv homofobije i transfobije u URS-u je 15. svibnja održan sastanak sa predstavnicima/cama Udruženja Zagreb Pride. U razgovoru su izmijenjena stajališta o općem društvenom položaju, kao i o zakonskim i drugim inicijativama vezanim uz suzbijanje diskriminacije LGBT osoba te je istaknut značaj dosljedne provedbe strateških mjera sadržanih u *Nacionalnoj politici* i u drugom antidiskriminacijskom zakonodavstvu. Savjetnica je sudjelovala na okruglom stolu „Drugačije društvo je moguće: društveni položaj LGBT zajednice“ održanom 17. svibnja 2013. godine u organizaciji Ureda pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i LGBTQ organizacija civilnog društva.

Ravnateljica je održala uvodno/pozdravno izlaganje na obilježavanju Svjetskog dana poduzetnica održanom 24. svibnja u organizaciji Hrvatske udruge poslovnih žena KRUG koja je tom prilikom dodijelila ravnateljici posebno priznanje za aktivno sudjelovanje u promociji ženskih prava i ravnopravnosti spolova.

URS je obilježio Europski dan jednakih plaća 28. veljače opširnim prilogom na internetskoj stranici i priopćenjem za medije u kojem su se naveli statistički podaci o plaćama u RH i EU, ukazujući na razloge zbog kojih postoji jaz u plaćama između žena i muškaraca uz pregled različitih aktivnosti kojima se simbolično obilježava ovaj dan u EU i informaciju o inicijativi „Jednakost se isplati“ Europske komisije (dalje: EK).

U 2013. godini zbog smanjenja financijskih sredstava u proračunu URS nije raspisivao javni natječaj za potporu projektima udruga. URS je u 2013. godini, temeljem provedbe *ZORS-a i Nacionalne politike*, dodijelio dvije jednokratne financijske potpore i to: Udruženju Zagreb Pride za potrebe održavanja Povorke ponosa u iznosu od 8.500,00 kuna i Klubu albanskih žena Hrvatske „Kraljica Teuta“ u iznosu od 5.000,00 kuna.

S ciljem unaprjeđivanja društvenog položaja žena pripadnica nacionalnih manjina, uz navedenu potporu URS-a, 28. svibnja održana je regionalna manifestacija „Dani Kraljice Teute“, u organizaciji Kluba albanskih žena Hrvatske „Kraljica Teuta“ te pod pokroviteljstvom kosovskog i albanskog veleposlanstva u RH. U povodu održavanja ove regionalne manifestacije ravnateljica je primila novinarku Radio Kosova Floru Durmishi, koja je 2012. godine bila proglašena za Ženu godine na Kosovu i Shenidu Bilalli predsjednicu Kluba albanskih žena Hrvatske „Kraljica Teuta“. Na sastanku su razmijenjena stajališta o položaju žena u RH i na Kosovu.

Predstavnice URS-a sudjelovale su na konferenciji za medije na temu „Pripadnice nacionalnih manjina i pitanje političke participacije“ u organizaciji Centra za ženske studije u veljači te na prezentaciji istraživanja „Zastupljenost i indikatori diskriminacijskih i ksenofobičnih stavova u Republici Hrvatskoj“ održanoj u organizaciji Centra za mirovne studije u rujnu 2013. godine.

Tijekom 2013. godine predstavnice URS-a aktivno su sudjelovale na tribinama, okruglim stolovima i drugim događanjima vezanim uz pitanje unaprjeđenja položaja žena s invaliditetom. URS je bio jedan od partnera, uz Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH i Grad Zagreb u provedbi kampanje „Bijele vrpce“ SOIH-a. Savjetnica u URS-u je povodom obilježavanja 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama i Međunarodnog dana ljudskih prava sudjelovala 10. prosinca na okruglom stolu „16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama“ održanom u okviru ove kampanje, na kojemu je održala izlaganje na temu „Uloga Ureda za ravnopravnost spolova u prevenciji i suzbijanju nasilja nad ženama, s posebnim naglaskom na unaprjeđenje zaštite žena s invaliditetom žrtava nasilja.“

U travnju 2013. godine ravnateljica je sudjelovala na skupu „Uspješne žene s invaliditetom u svijetu rada – ima li ih u RH?“ koji je u svrhu promicanja boljeg položaja žena s invaliditetom u području zapošljavanja i rada održan u organizaciji pravobraniteljice za osobe s invaliditetom.

U svibnju 2013. godine savjetnica je sudjelovala na konferenciji održanoj povodom obilježavanja 5. obljetnice stupanja na snagu *Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom* - „Gdje smo i kuda idemo?“ pod visokim pokroviteljstvom predsjednika RH prof. dr. sc. Ive Josipovića u organizaciji SOIH-a.

Ravnateljica je sudjelovala na svečanom obilježavanju 3. prosinca - Međunarodnog dana osoba s invaliditetom i prijemu SOIH-a u redovno članstvo Europskog foruma osoba s invaliditetom (European Disability Forum - EDF) održanom u Zagrebu u organizaciji SOIH-a.

2.1.2. Jednake mogućnosti na tržištu rada

U ovom području URS nije nositelj provedbe niti jedne mjere već je sunositelj u provedbi dvije mjere vezane uz poduzetništvo žena i jedne mjere vezane uz usklađivanje privatnih i profesionalnih obveza u obitelji. No, s obzirom na iznimno značenje uspostavljanja jednakih mogućnosti za žene i muškarce na tržištu rada u URS-u su se intenzivno pratile sve provedene aktivnosti, na nacionalnom i međunarodnom planu, o kojima se javnost izvještavala putem internetske stranice.

Vezano uz provedbu mjere o poticanju zapošljavanja žena u informacijsko-komunikacijskom sektoru, na svoju internetsku stranicu URS je uvrstio informacije o studiji EK o ženama u informacijsko-komunikacijskom sektoru objavljenoj u 2013. godini. Nalazi su ukazali da će zapošljavanje većeg broja žena u ovom sektoru doprinijeti razvoju digitalne industrije i europskog gospodarstva. Prema studiji zabrinjavajuća je podzastupljenost žena u IT sektoru te tako od 1000 žena sa prvostupničkom razinom naobrazbe samo 29 ima stručnu spremu iz informacijsko-komunikacijskih tehnologija (u odnosu na 95 muškaraca) i samo njih 4 će doista raditi u IT sektoru. Prijedlozi proizašli iz studije usmjereni su na značajnu promjenu slike o IT sektoru među ženama u društvu, provedbu aktivnosti kojima je cilj uključivanje mladih žena u IT sektor, osnaživanje žena unutar sektora, kao i povećanje broja poduzetnica u IT sektoru.

Posebna pažnja posvećena je pitanjima vezanim uz promicanje poduzetništva žena. Predstavnice URS-a sudjelovale su u radu Stručne radne skupine za izradu *Strategije razvoja ženskog poduzetništva u RH za razdoblje od 2014. do 2020. godine*, koju je 2013. godine osnovalo Ministarstvo poduzetništva i obrta.

Kao i ranijih godina, URS je u cilju promoviranja uspješnih žena iz svih područja društvenog života - poduzetništva, kulture, znanosti, društvenog života bio pokrovitelj izbora za „Ženu godine“ u organizaciji časopisa Zaposlena.

Ravnateljica je sudjelovala i održala uvodno/pozdravno izlaganje na 8. Kongresu poduzetnica Jadransko-jonskog područja koji je na temu „Banke u gospodarskoj krizi - žensko poduzetništvo“ u organizaciji Foruma gospodarskih komora jadransko - jonskog područja i Hrvatske gospodarske komore - Županijske komore Dubrovnik te pod pokroviteljstvom predsjednika RH održan u listopadu 2013. godine u Dubrovniku.

Na internetsku stranicu uvršteni su rezultati istraživanja portala MojPosao pod nazivom „Ravnoteža poslovnog i privatnog života“ koje je provedeno u listopadu 2011. godine na preko 500 ispitanika i ispitanica. Rezultati pokazuju da 70% zaposlenih tvrdi da poslovne obveze jako utječu na privatni život, da one više utječu na privatni život ispitanika/ca zrelije dobi te na one

zaposlene u velikim tvrtkama s više od 200 zaposlenih. Privatni život podređuju poslu u većoj mjeri osobe s višim mjesečnim primanjima. Razlozi zbog kojih je narušena ravnoteža između privatnog i poslovnog života su prvenstveno vrijeme provedeno na poslu, opterećenost poslom, te stres. Da bi ispunili sve svoje obveze većina ispitanih angažira roditelje za pomoć u kućanstvu, te dogovara s kolegama da im pomognu. Vrlo je mali udio onih (20%) koji dogovaraju s poslodavcem/kom povremene ustupke. Neki poslodavci/ke su prepoznali problem te zaposlenicima/cama nastoje olakšati obavljanje privatnih obveza kroz fleksibilizaciju radnog vremena i korištenja godišnjeg odmora. Ipak 29% ispitanih je izjavilo da im tvrtka ni na koji način ne olakšava usklađivanje privatnog i poslovnog života.

U svojim javnim nastupima ravnateljica je učestalo upozoravala na različite aspekte nepovoljnijeg položaja žena na tržištu rada, važnosti razvoja poduzetništva žena i potrebe ravnopravne podjele obiteljskih odgovornosti.

2.1.3. Rodno osjetljivo obrazovanje

Ravnateljica je bila uvodničarka na okruglom stolu „Obrazovanjem do rodne ravnopravnosti“ koji je u organizaciji udruge B.a.b.e. održan u rujnu u Novinarskom domu u Zagrebu. Tom prilikom predstavljena je publikacija „*Rodna ravnopravnost*“ udruge B.a.b.e. u kojoj je, sustavno, po nastavnim jedinicama za učenike osnovne i srednje škole, razrađen modul *Rodna ravnopravnost*, a pitanje uključivanja modula o rodnoj ravnopravnosti u hrvatski školski sustav bilo je osnovnom temom rasprave na okruglom stolu.

Tijekom 2013. godine savjetnica u URS-u održala je, u suradnji sa savjetnicom za područje biologije i kemije iz Agencije za odgoj i obrazovanje, podružnice Split, pet jednodnevnih seminara na kojima je sudjelovalo 123 polaznika/ca, u Šibeniku, Dubrovniku, Rijeci i Splitu, na temu „Ravnopravnost spolova“, u sklopu edukacije za provedbu Zdravstvenog odgoja za učitelje/ice i nastavnike/ice biologije u osnovnim i srednjim školama.

Nastavljeno je s distribucijom *Preporuke CM/Rec (2007)13 Odbora ministara Vijeća Europe o uvođenju politike ravnopravnosti spolova u obrazovanju i Memoranduma s objašnjenjima* čije je hrvatsko izdanje URS tiskao nekoliko godina ranije.

2.1.4. Ravnopravnost u procesu odlučivanja u političkom i javnom životu

S ciljem povećanja zastupljenosti muškaraca i žena u predstavničkim i izvršnim tijelima vlasti na svim razinama, URS je uoči lokalnih izbora 2013. godine, vodio kampanju sa sloganom

„Uravnotežimo se!“ u okviru koje su u suradnji sa županijskim povjerenstvima za ravnopravnost spolova i organizacijama civilnog društva organizirane brojne aktivnosti, okrugli stolovi te gostovanja u emisijama na lokalnim televizijskim i radijskim postajama. Izrađen je novi radijski spot kampanje, koji se dva mjeseca uoči održavanja lokalnih izbora emitirao na lokalnim radijskim stanicama i u mreži Hrvatskog radija, kao i televizijski spot, koji su u istom razdoblju gratis emitirali Hrvatska televizija, RTL Televizija, Z1 i NET TV. Televizijski spot je također emitiran na 24sataTV, te je u obliku rectangle banner-a objavljen na www.24sata.hr 110.000 puta. Objavljen je veliki broj članaka na temu političke zastupljenosti žena, a ravnateljica je gostovala u televizijskim i radijskim emisijama te je dala brojne izjave za tiskane i elektroničke medije. U okviru internetske stranice URS-a izrađena je zasebna podstranica „Lokalni izbori 2013.“ posvećena aktivnostima koje su s ciljem povećanja zastupljenosti žena u tijelima predstavničke vlasti na lokalnim razinama provodili URS, županijska povjerenstva za ravnopravnost spolova i organizacije civilnog društva, te je na istoj dostupan pregled medijskog izvještavanja o provedenim aktivnostima.

URS je u okviru kampanje izradio i analizu udjela zastupljenosti kandidatkinja na kandidacijskim listama za izbor članova/članica županijskih skupština i Gradsku skupštinu Grada Zagreba, temeljem praćenja provedbe *ZORS-a* koji propisuje obvezu uvrštavanja najmanje 40% podzastupljenog spola na izborne liste za sve vrste izbora, kao i *Zakona o lokalnim izborima* („Narodne novine“, br. 144/2012), koji regulira proces kandidiranja na način da propisuje obvezu poštivanja ravnopravnosti spolova sukladno posebnom zakonu. Rezultati analize pokazali su da propisani zakonski prag nije dostignut s obzirom da je na kandidacijskim listama za županijske skupštine uključujući Gradsku skupštinu Grada Zagreba bilo ukupno 2.747 kandidatkinja, odnosno 32,13%. U odnosu na lokalne izbore 2009. godine kada su bile kandidirane 1.924 žene odnosno 28,3%, radi se o porastu udjela kandidatkinja od približno 4%. Dodatno, analiza svih 195 kandidacijskih lista za županijske skupštine i Gradsku skupštinu Grada Zagreba pokazala je da je svega 55 kandidacijskih lista, odnosno 28,2% poštovalo odredbe *ZORS-a* i istaknulo 40% ili više kandidatkinja.

URS je od tvrtke Media Net d.o.o naručio istraživanje o medijskom praćenju kandidatkinja na lokalnim izborima 2013. godine tijekom predizborne kampanje, koje je pokazalo da su izvještaji o kandidatkinjama iznosili svega 21% ukupnog broja objavljenih priloga i vijesti o aktivnostima tijekom predizborne kampanje.

Predstavnice URS-a redovito su sudjelovale na događanjima koja su organizirana s ciljem promicanja veće političke zastupljenosti žena i ukazivanja na potrebu poštovanja *ZORS-a*, među kojima izdvajamo sudjelovanje u veljači na Konferenciji „Postizanje stvarne ravnopravnosti:

izgradnja ženskog savezništva u politici i civilnom društvu“ u organizaciji Odbora za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora u suradnji s Centrom za edukaciju, savjetovanje i istraživanje (dalje: CESI) te Srednjoeuropskom mrežom jednakosti spolova, a uz potporu Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država.

U svibnju 2013. godine ravnateljica je održala izlaganje o ženama u politici na okruglom stolu na temu „Da li je najmanje 40% žena na izbornim listama za lokalne izbore u Istarskoj županiji?!“, koji je organiziralo Povjerenstvo za ravnopravnost spolova Istarske županije i Zaklada za poticanje partnerstva i razvoj civilnog društva u Puli. Cilj okruglog stola bio je poticanje predstavnika i predstavnica političkih stranaka da uoči lokalnih izbora javnosti prezentiraju jesu li i u kojoj mjeri primijenili propisane zakonske kvote o najmanje 40% podzastupljenog spola na izbornim listama za županiju, gradove i općine, odnosno koliko je kandidiranih žena za mjesta načelnica općina, gradonačelnica i županica.

Vezano uz održavanje izbora za Europski parlament u svibnju 2014. godine u kojima su po prvi puta u utrci za puni parlamentarni mandat sudjelovali i hrvatski kandidati i kandidatkinje, URS je sudjelovao u rujnu 2013. godine u pokretanju informativne kampanje Europskog parlamenta. U okviru institucionalne potpore provedbi kampanje „Djeluj. Biraj. Utječi.“ URS je uvrstio na svoju internetsku stranicu informacije o izborima za Europski parlament, banner i poveznicu na službenu internetsku stranicu kampanje.

URS je preveo *Rezoluciju Europskog parlamenta od 13. ožujka 2012. o ženama u političkom odlučivanju – kvaliteta i ravnopravnost (2011/2295(INI))* te je ista objavljena na internetskoj stranici.

U okviru aktivnosti koje su se poduzimale s ciljem ukazivanja na neravnopravan položaj žena u sportu, ravnateljica je sudjelovala u prosincu 2013. godine na VI. seminaru za koordinatorice za žene u sportu u organizaciji Komisije za žene u sportu Hrvatskog olimpijskog odbora pod nazivom „Žene u sportu: mogućnosti i ograničenja“. Na seminaru je istaknuto kako je u RH udio žena među sportašima svega 17%, međutim, kako su žene osvojile 41% svih olimpijskih, svjetskih i europskih medalja. U odnosu na svega 16% žena među sportskim djelatnicima, zaključeno je kako žene značajno doprinose sportskim rezultatima, ali su istodobno zanemarene u sportskom upravljanju i administraciji. Ravnateljica je u svojem obraćanju istaknula kako upravo mjere *Nacionalne politike* predstavljaju dobar alat za povećanje zastupljenosti i sudjelovanja žena na svim razinama upravljanja u sportu.

Komisija za žene u sportu Hrvatskog olimpijskog odbora u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta tiskala je *Zbornik radova sa V. seminara za koordinatorice za žene u sportu: „Ususret Olimpijskim igrama London 2012“* održanog 4. lipnja 2012. godine u Zagrebu

u kojem je objavljen članak ravnateljice „O dobroj praksi Vijeća Europe: Dostupnost športskih aktivnosti djevojčicama i ženama“.

2.1.5. Uklanjanje nasilja nad ženama

EK je u studenom 2013. godine URS-u odobrila sufinanciranje dvogodišnjeg projekta „*Moj glas protiv nasilja*“, u okviru natječaja Programa Zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost – PROGRESS „Potpora informacijskim i komunikacijskim aktivnostima usmjerenim na uklanjanje nasilja nad ženama“, o čemu je opširnije izviješteno u okviru provedbe u poglavlju 2.1.6. Međunarodna politika i suradnja.

URS je Ministarstvu unutarnjih poslova i Ministarstvu pravosuđa uputio pismeni zahtjev za dostavom prijedloga izmjena i dopuna pojedinih odredbi *Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja* iz njihove nadležnosti, nastavno na stupanje na snagu novog *Kaznenog zakona* („Narodne novine“, br. 125/2011, 144/2012) te *Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku* („Narodne novine“, br. 80/2011) 1. siječnja 2013. godine.

S ciljem unaprjeđenja međuresorne suradnje u području zaštite žena žrtava svih oblika nasilja, predstavnice URS-a redovito su sudjelovale na međuresornim sastancima nadležnih tijela i udruga, radi razmjene iskustava i relevantnih podataka te stvaranja dobre prakse, sve s ciljem unaprjeđenja rješavanja problematike svih oblika nasilja nad ženama kao i osvještavanja javnosti o problemu rodno uvjetovanog nasilja.

U veljači 2013. godine ravnateljica se pridružila obilježavanju globalne kampanje protiv nasilja nad ženama „Milijarda ustaje“ održanoj u Zagrebu u organizaciji Centra za ženske studije, Centra za žene žrtve rata, Ženske sobe - Centra za seksualna prava, K-zone, SOIH-a i UNDP Hrvatska.

U ožujku je ravnateljica održala uvodni govor na završnoj regionalnoj konferenciji „Što jest ekonomsko nasilje i kako ga spriječiti i/ili sankcionirati“ koja je bila dio regionalnog projekta „*Imenovanje, definiranje i sankcioniranje nasilja nad ženama u intimnim vezama*“ kojeg je provodila udruga B.a.b.e. u suradnji s Fondacijom za rodna istraživanja iz Bugarske, udrugom Prava za sve iz Bosne i Hercegovine, Sigurnom kućom Podgorica iz Crne Gore i Europskim pokretom iz Srbije.

Savjetnica je sudjelovala u veljači na svečanom otvaranju twinning projekta „*Jačanje identifikacije žrtava trgovanja ljudima*“ u organizaciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH; u travnju na tribini „Odgovorno prema ratnom zločinu silovanja“ u organizaciji Centra za žene žrtve rata - ROSA; u svibnju na sastanku i u lipnju na okruglom stolu

u sklopu projekta „*Udruženim naporima - Ka novim europskim standardima u zaštiti žena od rodno utemeljenog nasilja*”, u organizaciji Centra za žene žrtve rata - ROSA; u svibnju na tematskoj sjednici Povjerenstva za ravnopravnost spolova Krapinsko-zagorske županije na temu *Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja*, gdje je održala izlaganje na navedenu temu te u listopadu na javnom događanju povodom kampanje „U tri klika biraj život bez nasilnika - svom snagom protiv nasilja nad ženama“ održanom u Zagrebu u organizaciji Ženske sobe - Centra za seksualna prava povodom uključivanja Hrvatskog ragbijaškog saveza i Zagrebačkog ragbi saveza u kampanju.

URS je u ožujku 2013. godine financijski podržao realizaciju cjelovečernjeg igranog omnibusa u sklopu projekta „*Duboki rezovi*“ produkcijske kuće Kinematograf, s ciljem promicanja svijesti o neprihvatljivosti rodno uvjetovanog nasilja, kao i o nužnosti postizanja ravnopravnosti žena i muškaraca u RH sukladno odredbama *ZORS-a*. Projekt je uključio dva ciklusa radionica na kojima se razrađuju scenariji s tematikom o rodno uvjetovanim oblicima nasilja: eksplicitno i implicitno nasilje u obitelji, institucionalizirano nasilje, emotivno i psihičko nasilje, predrasude, nasilje prema drugima i drugačijima.

Vezano uz osvješćavanje javnosti i podizanje javne svijesti o neprihvatljivosti diskriminacije na osnovu spolne orijentacije i rodnog identiteta URS je u 2013. godini, osim što je pružio financijsku potporu Udruženju Zagreb Pride za plaćanje troškova osiguranja javnog skupa i povorke ponosa „Zagreb Pride 2013.“ sudjelovao u listopadu 2013. godine na konferenciji „Jogjakartska načela - međunarodne pravne norme u zaštiti ljudskih prava LGBT osoba“ održanoj u sklopu projekta „*Drugačije društvo je moguće: Ujedinjeni/e za LGBT ravnopravnost*“ u organizaciji pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i Lezbijske organizacije Rijeka LORI u suradnji sa Udruženjem Zagreb Pride.

2.1.6. Međunarodna politika i suradnja

Od ukupno 10 mjera u ovom poglavlju koje su vezane uz upoznavanje javnosti o zakonodavstvu i politikama ravnopravnosti spolova koje se provode na razini EU, UN-a i drugih međunarodnih institucija URS je bio nositelj i sunositelj provedbe u svim mjerama.

Redovito su i u cijelosti provedene sve mjere iz djelokruga rada URS-a koje se tiču ispunjavanja obveza prema međunarodnim organizacijama, većinom prema EU i EK.

Tijekom 2013. godine tiskano je treće nepromijenjeno hrvatsko izdanje *Strategije za ravnopravnost između žena i muškaraca 2010. - 2015. EK* u nakladi od 1.000 primjeraka, koja se redovito distribuira nadležnim državnim tijelima i drugim zainteresiranim dionicima.

Provođene su i brojne druge aktivnosti čiji je cilj upoznavanje javnosti s politikama ravnopravnosti spolova EU i drugih međunarodnih organizacija.

Nastavljena je intezivna suradnja s Europskim institutom za ravnopravnost spolova (dalje: EIGE). Predstavnice URS-a sudjelovale su u raspravama i stručnim skupovima u organizaciji EIGE-a i redovito na sastancima tri stalne stručne radne skupine EIGE-a čije su punopravne članice - Stručnom forumu, Tematskoj mreži za rodno osviještenu politiku i Tematskoj mreži za edukaciju o ravnopravnosti spolova.

Predstavnica URS-a sudjelovala je u siječnju i svibnju na evaluacijskim sastancima o utvrđivanju efikasnih načina za promicanje ravnopravnosti spolova u području „Žene i mediji“ *Pekinske platforme za djelovanje*, u organizaciji EIGE-a u Vilniusu.

Ravnateljica je na poziv EIGE-a u lipnju 2013. godine sudjelovala na sastanku dužnosnika/ca iz zemalja u procesu proširenja EU, na kojemu je predstavila iskustva RH u usklađivanju nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU i ispunjenje obveza u procesu pristupanja EU u području ravnopravnosti spolova. Sastanak je organiziran u okviru IPA projekta pod nazivom „*Pripremne mjere za sudjelovanje zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja u radu EIGE-a*“.

Ravnateljica je sudjelovala u Bruxellesu na Konferenciji službenog predstavljanja Indeksa ravnopravnosti spolova u organizaciji EIGE-a. Indeks je izrađen sukladno obvezi u provedbi *Strategije za ravnopravnost između žena i muškaraca 2010.-2015. EK*.

Na 12. sastanku Stručnog foruma održanom od 30. rujna do 1. listopada 2013. godine u Vilniusu, na kojem je sudjelovala ravnateljica URS-a, raspravljalo se o rodno osviještenoj politici, rodno uvjetovanom nasilju, indeksu ravnopravnosti spolova te o suradnji s Odborom za ženska prava i ravnopravnost spolova Europskog parlamenta. Tom prigodom ravnateljica je sudjelovala i na svečanom otvaranju prostorija i knjižnice Dokumentacijsko-istraživačkog centra EIGE-a. Centar objedinjuje veliki broj podataka u području ravnopravnosti spolova, ažurira bazu stručnjaka/kinja, prikuplja stručnu literaturu, metode i načine rada, dobre prakse i izvore znanja. Na svojim internetskim stranicama redovito objavljuje rezultate istraživanja i baze relevantnih podataka, a on-line platforma za dijalog stručnjaka/kinja, političara/ki, akademske zajednice i civilnog društva uspostavljena je kroz Europsku mrežu za ravnopravnost spolova (EuroGender). Za fondus knjižnice Dokumentacijsko-istraživačkog centra dostavljene su publikacije URS-a objavljene na hrvatskom i engleskom jeziku.

Savjetnica je sudjelovala u svibnju u radu stručnog skupa u okviru Tematske mreže za edukaciju o ravnopravnosti spolova te u radu Tematske mreže za rodno osviještenu politiku u studenom. U međunarodnoj on-line raspravi na ovu temu u rujnu raspravljalo se o metodama i

instrumentima, zakonskoj regulativi, najslabijim čimbenicima u procesu te definiranju pristupa opsegu i složenosti zadatka uvođenja načela ravnopravnosti spolova u sve politike na svim razinama.

EIGE provodi veliki broj različitih istraživanja i analiza za potrebe EK. Istraživanja, čiji se rezultati redovito tiskaju i diseminiraju, sadrže podatke o svim zemljama članicama EU, uključujući RH. U tu svrhu URS je EIGE-u 2013. godine dostavio tražene informacije i odgovore na prijedlog izmjena i dopuna podataka za RH vezano uz publikaciju o rezultatima istraživanja o „Procjeni trenutne situacije i trendova vezanih uz problematiku genitalnog sakaćenja“ i „Mapiranje trenutnog stanja i trendova vezanih uz problematiku genitalnog sakaćenja u 27 zemalja članica EU i RH“. Dostavljeni su i odgovori na Upitnik o Institucionalnim mehanizmima za ravnopravnost spolova za potrebe izrade istraživačke studije vezane uz praćenje provedbe pojedinih kritičnih područja istaknutih u *Pekinškoj platformi za djelovanje* uključujući i priloge za izradu studije o rodno uvjetovanom nasilju te o procesima uvođenja načela ravnopravnosti spolova u sve politike na svim razinama (Gender Mainstreaming). O radu EIGE-a javnost je informirana putem internetske stranice URS-a.

U ožujku su ravnateljica i savjetnica sudjelovale na informacijskom sastanku na temu „Podrška komunikacijskim i informacijskim aktivnostima usmjerenih suzbijanju nasilja nad ženama“ („Support for information and communication activities aimed at ending violence against women“), organiziranom od strane Opće uprave za pravdu, Jedinice za ravnopravnost spolova EK, u Bruxellesu. Sastanak je bio organiziran povodom novog ograničenog natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava u sklopu programa PROGRESS, koji je otvoren 6. ožujka 2013. godine, s krajnjim rokom predaje projektnih prijedloga 6. lipnja 2013. godine. Cilj sastanka bio je pružanje relevantnih informacija i pojedinosti u vezi s raspisanim natječajem kao i razmjena dobrih praksi sudionika/ica. URS je u suradnji s partnerskim organizacijama civilnog društva pripremio projektnu dokumentaciju za provedbu projekta „*Moj glas protiv nasilja*“ i dostavio je u predviđenom roku na natječaj Programa Zajednice „Potpora informacijskim i komunikacijskim aktivnostima usmjerenim na uklanjanje nasilja nad ženama“. EK je u studenom 2013. godine URS-u odobrila sufinanciranje projekta „*Moj glas protiv nasilja*“ te je u suradnji s partnerskim organizacijama u prosincu 2013. godine počela provedba projekta čije je predviđeno trajanje 2 godine. Ukupna vrijednost projekta iznosi 202.680,00 EUR, od čega doprinos EK iznosi 161.385,68 EUR. Glavni cilj projekta jest podizanje svijesti javnosti o neprihvatljivosti svih oblika nasilja nad ženama i djevojčicama/djevojkama uključujući obiteljsko nasilje i odašiljanje poruke o nužnosti nulte tolerancije na sve oblike rodno uvjetovanog nasilja. Sukladno predviđenom planu provedbe projektnih aktivnosti, u prosincu je putem javnog poziva objavljenog na internetskoj

stranici URS-a te provedenog selekcijskog postupka izabrana projektna voditeljica, uz izradu detaljnog opisa njenih poslova i zaduženja, sukladno obvezama iz projekta. Krajem godine su održana tri pripremna sastanka projektnog tima, uspostavljen je sustav nadzora i praćenja provedbe projektnih aktivnosti, uz procjenu i donošenje mjera za prevladavanje mogućih rizika te je napravljen hodogram projektnih aktivnosti, uz detaljnu razradu odobrenog proračuna projekta.

Vezano uz program Razmjene dobrih praksi koji se godišnje provodi u okviru programa Zajednice PROGRESS ravnateljica je sudjelovala na sastanku u Madridu 16.-17. travnja na temu borbe protiv nasilja nad ženama. Irska i španjolska iskustva u ovom području bila su podloga za raspravu, a mogućnosti prijenosa dobrih praksi iznijeli su prisutni predstavnici/e zemalja članica uključujući RH. Sastanku je nazočila i nezavisna stručnjakinja u području suzbijanja nasilja nad ženama koja je izradila i nacionalno stajalište.

U izvještajnom razdoblju nastavljeno je s koordinacijom i praćenjem rada RH vezanim uz aktivno predstavljanje i sudjelovanje u aktivnostima UN-ove Komisije za status žena i UN-ova entiteta za ravnopravnost spolova i osnaživanje žena - UN WOMEN i drugih tijela, radnih skupina i mehanizama UN-a. U ožujku 2013. godine savjetnica u URS-u sudjelovala je kao članica nacionalnog izaslanstva na 57. zasjedanju Komisije o statusu žena (CSW) UN-a u New Yorku na temu uklanjanja i sprječavanja svih oblika nasilja nad ženama i djevojčicama.

Predstavnice URS-a aktivno su sudjelovale u konzultativnim procesima na razini EU vezano uz globalna pitanja. Na sastanku Skupine visoke razine za uvođenje rodno osviještene politike EK u Vilniusu u rujnu 2013. godine, na kojem je aktivno sudjelovala i ravnateljica URS-a, raspravljano je o izradi stajališta EU o *Milenijskim razvojnim ciljevima* nakon 2015. godine i njihovom povezivanju s ciljevima održivog razvoja. Ovo je pitanje bilo od velikog značaja za pripremu 58. sjednice UN-ove Komisije za status žena održane u ožujku 2014. godine. Na sastanku je istaknuta potreba čvršćeg povezivanja stručnjaka/kinja za područje razvoja i onih za područje ravnopravnosti spolova u izradi stajališta EU te je podržan stav Glavne uprave za pravdu EK da ravnopravnost spolova ostane zasebni cilj u novoj Post 2015. globalnoj agendi UN-a. Hrvatskom predstavniku u UN-ovoj Otvorenoj radnoj skupini za održivi razvoj ključni će dionici dostaviti potrebne podatke za izradu stajališta o ovom pitanju.

Tijekom 2013. godine ravnateljica i djelatnice URS-a održale su niz sastanaka sa stranim delegacijama u okviru njihova službenog posjeta RH na kojima su razmijenjena iskustva u području promicanja ravnopravnosti spolova i predstavljen rad URS-a.

U travnju je ravnateljica primila u posjet delegaciju predstavnica neovisnih institucija za zaštitu ljudskih prava, stručnjakinja u području rodne ravnopravnosti i Misije Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS) iz Srbije. Ravnateljica je predstavila djelokrug rada URS-a,

zakonodavni i institucionalni okvir za postizanje ravnopravnosti spolova u RH te se raspravljalo o aktivnostima vezanim uz proces pristupanja RH EU i usklađivanju nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU u području jednakih mogućnosti muškaraca i žena. Razmijenjena su iskustva vezana za političku participaciju žena te je istaknuta važnost daljnje regionalne suradnje i razmjene primjera dobrih praksi u području ravnopravnosti spolova.

Ravnateljica je primila u svibnju u posjet izaslanstvo Turkmenistana u okviru njihova studijskog posjeta RH, koji je organiziran u sklopu provedbe projekta „*Jačanje nacionalnih kapaciteta Turkmenistana za promicanje i zaštitu ljudskih prava*“ u organizaciji UNDP u Turkmenistanu, u suradnji s EU i Uredom Visokog povjerenika UN-a za ljudska prava. Ravnateljica je upoznala članove/ice izaslanstva s djelovanjem URS-a, mrežom institucionalnih mehanizama, kao i zakonskim i strateškim okvirom za postizanje ravnopravnosti spolova u RH.

Savjetnice su u rujnu održale sastanak s delegacijom Parlamenta Gruzije u sklopu njenog posjeta RH u organizaciji UNDP-a. Sastanak je održan s ciljem predstavljanja hrvatskih iskustava u promicanju ravnopravnosti spolova te upoznavanja s mehanizmima za provedbu rodno osjetljive politike i načinima osnaživanja žena. U listopadu je održan sastanak s delegacijom Republike Makedonije u kojoj su sudjelovale predstavnice Agencije za ostvarivanje prava zajednica i Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OEES) iz Skopja na temu zaštite i promicanja prava žena pripadnica nacionalnih manjina.

Ured je u svojstvu facilitatora omogućio odlazak četiri predstavnika/ca ministarstava RH na edukacijski seminar, kojeg je od 11. do 15. prosinca 2013. godine, na Zlatiboru, organizirala Uprava za ravnopravnost spolova pri Ministarstvu rada, zapošljavanja i socijalne politike Republike Srbije uz financijsku potporu Švedske međunarodne razvojne agencije (Sida). Tijekom pet dana seminara sudionici/e iz RH, Srbije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Makedonije imali su priliku produbiti znanja o ženskoj političkoj participaciji, značaju ravnopravnosti spolova u gospodarstvu, iznijeti iskustva o pitanjima sigurnosti i borbe protiv nasilja, ulozi roda u izgradnji društvenog kapitala te održivom razvoju i upravljanju prirodnim resursima.

2.1.7. Institucionalni mehanizmi i načini provedbe

Redovito su se održavali edukativni seminari za državne službenike/ce radi učinkovitijeg provođenja propisa i zadaća u provedbi politike ravnopravnosti spolova te su u 2013. godini održana četiri edukativna seminara na kojima je prisustvovalo ukupno 59 državnih službenica i 13 službenika te jedan seminar za članove i članice županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova na kojem je sudjelovalo 12 predstavnica županijskih povjerenstava iz sedam županija. Uz

upoznavanje s osnovnim teoretskim pojmovima i konceptima, *ZORS-om* i obvezama u provedbi *Nacionalne politike*, sudionici/e seminara su na konkretnim primjerima uvježbavali modalitete uvođenja načela ravnopravnosti spolova u projekte, programe i strategije u državnoj upravi i integraciju rodne perspektive u projekte na županijskim razinama.

U izvještajnom je razdoblju proveden niz aktivnosti u cilju promicanja ciljeva i mjera iz *Nacionalne politike*. Savjetnica je sudjelovala u travnju 2013. godine na radionici u sklopu projekta „*GARD - Ravnopravnost spolova u ruralnom razvoju - osnaživanje žena u ruralnom društvu*“ u organizaciji Organizacije za građanske inicijative - OGI te je tom prilikom upoznala prisutne s mjerama koje s ciljem podizanja svijesti o položaju žena u ruralnim područjima uključuje *Nacionalna politika*.

Na tri radionice koje su u organizaciji Ministarstva poljoprivrede i URS-a povodom izrade *Akcijskog plana za promicanje i unapređenje uloge i statusa žena u ruralnom području* održane tijekom svibnja i lipnja 2013. godine u Pazinu, Sinju te Bedekovčini, predstavnica URS-a upoznala je sudionike i sudionice sa zakonodavnim i strateškim okvirom u području promicanja ravnopravnosti spolova te mjerama iz *Nacionalne politike*.

U travnju 2013. godine ravnateljica je na konferenciji „*Mladi: Rodna perspektiva*“ održala izlaganje na temu „*Stavovi (mladih) građana i građanki prema ravnopravnosti spolova*“ u organizaciji udruge CESI u okviru projekta „*Mlade žene mijenjaju svijet!*“.

U studenom je ravnateljica sudjelovala na tematskoj sjednici Odbora za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora pod nazivom „*Drugačije društvo je moguće: suzbijanje diskriminacije LGBT osoba*“ koja je održana u suradnji s Udruženjem Zagreb Pride te je osvrnuvši se na postojeći zakonodavni i strateški okvir, kao i rezultate provedenih istraživanja, u svom uvodnom izlaganju istaknula mjere iz *Nacionalne politike* vezane uz unaprjeđenje položaja LGBT osoba.

Županijska povjerenstva za ravnopravnost spolova su poticala osnivanje gradskih i općinskih povjerenstava za ravnopravnost spolova upućivanjem dopisa i preporuka jedinicama lokalne samouprave, kao i raznim drugim aktivnostima. Prema dostupnim informacijama djeluje 90-tak gradskih i općinskih povjerenstava za ravnopravnost spolova te se suradnja sa županijskim povjerenstvima provodila kroz održavanje zajedničkih sastanaka, dostavljanje publikacija i drugih promidžbeno-informativnih materijala. Sukladno dostavljenim informacijama URS je objavljivao medijska izvještavanja o aktivnostima i ažurirao bazu osnovanih gradskih i općinskih povjerenstava izrađenu u okviru svoje internetske stranice.

URS je u srpnju i studenom 2013. godine od županijskih skupština zatražio žurno imenovanje članova/ica županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova, s obzirom na novi sastav županijskih skupština temeljem održanih lokalnih izbora u svibnju. Budući da je veći dio

županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova osnovan u zadnjem kvartalu 2013. godine URS nije bio u mogućnosti održati sastanak Koordinacije županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova u 2013. godini.

URS je bio pokrovitelj dokumentarnog filma „Karlovac-bedem ljubavi“ čija je svečana premijera održana u organizaciji Društva hrvatska žena iz Karlovca u veljači 2013. godine pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Hrvatskog sabora. Film je snimljen u povodu obilježavanja dvadesete obljetnice osnivanja zagrebačkog i karlovačkog pokreta „Bedem ljubavi“, kada su u kolovozu 1991. godine majke mirnim okupljanjima slale poruke mira, dostojanstva, s ciljem povratka njihovih sinova iz tadašnje Jugoslavenske narodne armije.

URS je suorganizirao i financijski podržao održavanje međunarodne konferencije „Mlade žene i rodna ravnopravnost u post-jugoslavenskim društvima: istraživanja, prakse i politika“ koja je održana u studenom 2013. godine, pod pokroviteljstvom Predsjednika RH i supokroviteljstvom Hrvatskog sociološkog društva. Uz URS organizatori konferencije bili su Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Odsjek za sociologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Centar za ljudska prava Univerziteta u Sarajevu i CESI iz Zagreba. Ravnateljica je održala uvodno izlaganje na temu „Europska Unija, rodna ravnopravnost i zemlje u regiji“. Konferencija se održala u sklopu Participacijskog programa Organizacije UN-a za obrazovanje, znanost i kulturu (UNESCO) za 2012. - 2013. godinu.

Krajem 2013. godine URS je naručio anketno ispitivanje dijela varijabli iz istraživanja provedenog 2009. godine o stavovima građanstva prema rodnoj diskriminaciji putem Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu, u okviru istraživačkog modula Obitelj i promjene uloga spolova (Family and Changing Gender Roles), međunarodnog projekta International Social Survey Program.

2.2. Nadzor provedbe mjera *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. do 2015. godine u 2013. godini*

Člankom 18., stavak 2. *ZORS-a* propisano je da URS nadzire provedbu *Nacionalne politike*. O provedbi cjelokupne *Nacionalne politike* URS je dužan izvještavati Vladu RH te je u tu svrhu od svih nositelja i sunositelja provedbe zatražen izvještaj o provedbi mjera za 2011. i 2012. godinu.

Slijedom obveze u provedbi mjera *Nacionalne politike*, za koje su zadužena županijska i lokalna povjerenstva za ravnopravnost spolova te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave URS je dopisom zatražio pokretanje njihove provedbe, kao i donošenje godišnjih

akcijskih planova za provedbu mjera *Nacionalne politike* na razini županija. Tom je prilikom istaknuto da u Akcijski plan trebaju biti uključene sve mjere iz *Nacionalne politike* u kojima su kao nositelji i sunositelji zadužena županijska povjerenstva za ravnopravnost spolova te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, uključujući i obvezu osiguranja sredstava za provedbu mjera *Nacionalne politike* iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Prema dostavljenim informacijama, akcijske planove je do kraja 2013. godine usvojila velika većina županijskih skupština. Na internetskim stranicama Ureda www.ured-ravnopravnost.hr formirana je baza svih usvojenih akcijskih planova za provedbu mjera *Nacionalne politike* na razini županija.

Uvidom u akcijske planove županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova za provedbu mjera *Nacionalne politike* utvrđeno je da su do kraja 2013. godine mjere za unaprjeđivanje položaja žena s invaliditetom (vezano uz provedbu mjere 1.3.2.) uvrštene u akcijske planove Koprivničko-križevačke, Ličko-senjske, Međimurske, Požeško-slavonske, Primorsko-goranske, Varaždinske i Virovitičko-podravske županije te Grada Zagreba.

Uvidom u državne proračune za 2011., 2012. i 2013. godinu može se zaključiti da državna tijela nisu uvrstila u svoje godišnje proračune zasebnu stavku kojom se osiguravaju financijska sredstva za provedbu mjera iz *Nacionalne politike* te da se namjenski utrošena sredstva za aktivnosti kojima se provode mjere izdvajaju iz dijela proračuna koji se odnosi na njihovu redovitu djelatnost. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave osigurale su, u vrlo neujednačenim omjerima, sredstva za rad županijskih i gradskih/općinskih povjerenstava za ravnopravnost spolova koja temeljem svojih akcijskih planova provode određeni broj mjera iz *Nacionalne politike*.

S ciljem provedbe mjere vezane uz izradu rodne analize proračuna, URS i Ministarstvo financija su kroz pisanu i usmenu korespondenciju dogovarali intenzivniju suradnju na njejoj provedbi.

3. Planovi djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova – Provedba članka 11. Zakona o ravnopravnosti spolova

Prema članku 11. ZORS-a tijela državne uprave i pravne osobe u pretežitom vlasništvu države obvezni su donijeti *Planove djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova* (dalje: *Planovi djelovanja*) koji moraju sadržavati i plan provedbe aktivnosti vezanih uz mjere *Nacionalne politike* iz njihove nadležnosti. Sukladno istom članku ZORS-a URS je zadužen za prethodno odobravanje *Planova djelovanja*.

Smjernice za izradu *Planova djelovanja* dostavljene su 2012. godine svim tijelima državne uprave uz poziv za izradu novih *Planova djelovanja* za period od četiri godine koji uključuje plan provedbe mjera iz *Nacionalne politike*.

Tijekom 2013. godine URS-u je dostavljeno 28 *Planova djelovanja* od kojih je njih 12 dostavljeno prvi puta, dok se kod drugih 16 radi o nadopunjenim i korigiranim *Planovima djelovanja* sukladno mišljenju i komentarima URS-a. S ciljem unaprjeđenja kvalitete sadržaja prvih verzija *Planova djelovanja*, Ured redovito dostavlja mišljenja i precizne upute nositeljima izrade dokumenta.

URS je, nakon analize svih pristiglih *Planova djelovanja*, u 2013. godini odobrio njih 11, od čega njih 3 ministarstvima (Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova), 4 državnim upravnim organizacijama (Državna uprava za zaštitu i spašavanje, Državni hidrometeorološki zavod, Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost, Državni zavod za statistiku), 2 državnim uredima (Državni ured za središnju javnu nabavu, Državni ured za upravljanje državnom imovinom) te 2 pravnim osobama u pretežitom vlasništvu države (Hrvatska elektroprivreda, Hrvatska banka za obnovu i razvitak). Poslana su 22 zasebna mišljenja i prijedloga za doradu, odnosno nadopune, od čega je 12 upućeno ministarstvima, 5 državnim upravnim organizacijama, 2 državnim uredima, 1 mišljenje prema uredu državne uprave u županiji te 2 mišljenja prema pravnim osobama u pretežitom vlasništvu države.

U 2012. i 2013. godini dva ministarstva (Ministarstvo gospodarstva i Ministarstvo poljoprivrede) nisu dostavila ni prvi nacrt *Plana djelovanja*. Od ostalih 18 ministarstava, 9 *Planova djelovanja* je odobreno, a 9 je još u fazi dorade. Od ukupno 52 tijela državne uprave (uključujući ministarstva, državne upravne organizacije, državne urede i urede državne uprave u županijama) svega njih 20 (39%) je do kraja 2013. godine izradilo primjerene i operativne *Planove djelovanja* i dobilo prethodno odobrenje URS-a.

Zahvaljujući vrlo konkretnim zadacima koje su tijela unijela u svoje *Planove djelovanja*, primjećuje se napredak u sustavnoj uporabi rodno osjetljivog jezika, a Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja donijelo je i zaseban naputak za službenike/ce i namještenike/ce o uporabi rodno osjetljivog jezika u rješavanju predmeta i izradi akata. Ravnopravnost spolova uvrštena je kao zasebna cjelina na internetske stranice pojedinih tijela državne uprave (Ministarstvo obrane, Ministarstvo poduzetništva i obrta, Ministarstvo branitelja, Državni ured za upravljanje državnom imovinom, Državni ured za središnju javnu nabavu), uključujući i *Plan djelovanja*, kontakt podatke o koordinatoru/ici za ravnopravnost spolova, dok većina ostalih tijela ima poveznice na internetske stranice URS-a i pravobraniteljice za ravnopravnost spolova te *ZORS*. U nekoliko tijela imenovana su povjerenstva, odnosno odbori za ravnopravnost spolova koji zajedno s koordinatorskom/icom za ravnopravnost spolova, prate provedbu *Plana djelovanja*.

Kao i *Nacionalna politika*, većina *Planova djelovanja* uključuje rok izvršenja do kraja 2015. godine, kad će URS zatražiti izvještaje o njihovoj provedbi.

4. Međunarodna suradnja i ispunjavanje međunarodnih obveza u području ravnopravnosti spolova

U izvještajnom razdoblju izrađen je veliki broj različitih izvješća, očitovanja i mišljenja vezanih uz ispunjavanje međunarodnih obveza prema UN-u, EU, Vijeću Europe (dalje: VE) i drugim međunarodnim organizacijama. Predstavnice URS-a aktivno su sudjelovale u radu međunarodnih organizacija. Prioriteti u ispunjavanju međunarodnih obveza većinom su se odnosili na aktivnosti vezane uz suradnju s institucijama EU.

4.1. Suradnja s Europskom unijom

Potpisivanjem Pristupnog ugovora u prosincu 2011. godine RH je stekla pravo sudjelovanja u skupinama stručnjaka i odbora pri EK u svojstvu promatrača, a od 1. srpnja 2013. godine RH sudjeluje u radu različitih odbora u svojstvu punopravnog člana.

U Savjetodavni odbor za jednake mogućnosti za žene i muškarace EK (dalje: Odbor) imenovana je ravnateljica URS-a. Odbor je stalno i formalno tijelo EK u nadležnosti Opće uprave za pravdu, Jedinice za ravnopravnost spolova (DG Justice, Gender Equality Unit). Njegova je zadaća dostavljanje mišljenja EK o svim pitanjima vezanim za ravnopravnost spolova u EU, sudjelovanje u pripremi propisa i politika te koordinacija razmjene iskustava i dobrih praksi između zemalja članica i ostalih ključnih dionika. Sastanci Odbora održavaju se dva puta godišnje. Na 41. sastanku održanom 23. svibnja u Bruxellesu pripremala se izrada Mišljenja o genitalnom sakaćenju žena i Mišljenja o uklanjanju jaza u mirovinama. Na 42. sastanku, održanom 28. studenog bilo je riječi o pozicioniranju ravnopravnosti spolova u *Strategiji Europa 2020*, o alociranju sredstava za ravnopravnost spolova u novom Programu za pravdu, ravnopravnost i građanstvo EK te o programima za ravnopravnost spolova budućih zemalja predsjedateljica Vijeća EU. Dogovoreno je da će Odbor tijekom 2014. godine raditi na izradi mišljenja o preostalim izazovima u području ravnopravnosti spolova kao i na unaprjeđenju prikupljanja statističkih podataka o nasilju nad ženama.

Ravnateljica URS-a postala je punopravna članica i Skupine visoke razine za uvođenje rodno osviještene politike EK te je, još u svojstvu promatračice, sudjelovala 10. i 11. siječnja 2013. godine na njenom redovnom sastanku u Dublinu. Na sastanku se raspravljalo o praćenju provedbe *Pekinške platforme za djelovanje* i Izvješću EIGE-a „*Žene i mediji*“. Litva i Grčka, kao buduće zemlje predsjedateljice Vijećem EU, predstavile su planirane programe i buduće

izvještaje o institucionalnim mehanizmima i ženama u gospodarstvu. EK je obavijestila o strateškom pristupu praćenja provedbe *Pekinške platforme za djelovanje* nakon 2014. godine. Bilo je i riječi o pripremama za 57. sjednicu Komisije za status žena UN-a, kao i o strateškom pristupu za uvođenje rodno osviještene politike u *Strategiju Europa 2020* i u Višegodišnji financijski okvir 2014.-2020., s fokusom na kohezijsku politiku. EK je predstavila i svoje posljednje *Izješće o napretku u ravnopravnosti između muškaraca i žena u 2012. godini*.

Ravnateljica URS-a je sudjelovala 11. i 12. rujna 2013. godine na sastanku Skupine visoke razine za uvođenje rodno osviještene politike EK u Vilniusu, u Litvi. Sudionici/ce su razmatrali napredak u implementaciji *Europskog pakta za ravnopravnost spolova*, u okviru kojega su Litavsko predsjedanje i Grčka predstavili *Tripartitni Program za ravnopravnost spolova*, a svaka od članica izvijestila je o novom razvoju događaja na području ravnopravnosti spolova u svojim zemljama pa tako i RH.

Vežano uz aktivnosti u organizaciji Predsjedništva Vijeća EU, ravnateljica je sudjelovala na međunarodnoj konferenciji „Ženski ekonomski angažman i *Strategija Europa 2020*“, koja se pod irskim predsjedavanjem Vijećem EU i uz potporu EK održala 29. i 30. travnja 2013. godine u Dublinu. Na konferenciji su predstavnici/ce ključnih institucija u EU raspravljali o temeljnim pitanjima vezanim uz ravnopravnost spolova i poticanje ekonomskog angažmana žena. Naglasak je bio na ispunjavanju cilja definiranog *Strategijom Europa 2020*, koji je usmjeren na povećanje stope zaposlenosti muškaraca i žena u dobi između 20 i 64 godine na najmanje 75%, uključujući i veće uključivanje žena, starijih radnika i bolju integraciju migranata u radno aktivno stanovništvo.

Ravnateljica je također sudjelovala na konferenciji „Učinkovitost institucionalnih mehanizama u ravnopravnosti spolova“ u organizaciji EK i Litavskog predsjedništva Vijeća EU u Vilniusu, 13. rujna 2013. godine. Konferencija je obuhvatila tri sesije u čijem su fokusu bili institucionalni mehanizmi za ravnopravnost spolova, njihova učinkovitost i uvođenje rodno osviještenih politika. Tijekom konferencije bili su predstavljeni i rezultati istraživanja i preporuke EIGE-a o institucionalnim mehanizmima u zemljama članicama EU.

U lipnju 2013. godine ravnateljica je imenovana članicom Međuresorne radne skupine za europske poslove koju je osnovala Vlada RH u svrhu razmatranja i pripreme prijedloga stajališta koja će zastupati predstavnici/e RH u odgovarajućim postupcima odlučivanja i/ili raspravama na razini EU, kao i drugih pitanja potrebnih za sudjelovanje predstavnika RH u radu Vijeća EU. Slijedom navedenog, u izvještajnom se razdoblju URS očitovao na sljedeća nacionalna stajališta vezana uz pojedine akte Vijeća EU: Prijedlog Europskog parlamenta i Vijeća o poboljšanju ravnopravnosti spolova među neizvršnim direktorima tvrtki koje su registrirane na burzi i s time vezanim mjerama (Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava); Prijedlog Direktive Vijeća o

primjeni načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovu vjeru ili vjerovanje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju (Ministarstvu socijalne politike i mladih); Prijedlog Zaključaka Vijeća o Učinkovitosti institucionalnih mehanizama za napredak žena (Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava).

Također su izrađeni temeljem traženja pojedinih tijela državne uprave za potrebe EK i dolje navedeni prilozi i očitovanja:

- Očitovanje na *Nacrt Godišnjeg izvješća Agencije Europske unije za temeljna prava (Fundamental Rights Agency-FRA) za 2012. godinu* - Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH;
- Odgovor na *Upitnik Europske komisije o nacionalnoj politici za ravnopravnost spolova i njezinoj provedbi u području znanosti i istraživanja* - Agenciji za znanost i visoko obrazovanje;
- Odgovor na Upitnik EK o primjeni *Direktive 2000/43 o provođenju načela ravnopravnosti spolova bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo i Direktive 2000/78 o uspostavi okvira za jednak tretman na području zapošljavanja i odabira zvanja* - Ministarstvu pravosuđa;
- Mišljenje na Nacrt dogovorenih Zaključaka o uklanjanju i sprječavanju svih oblika nasilja nad ženama i djevojčicama, za potrebe održavanja 57. zasjedanja Komisije o statusu žena (CSW) UN-a u New Yorku, na temu uklanjanja i sprječavanja svih oblika nasilja nad ženama i djevojčicama - Skupini visoke razine za uvođenje rodno osviještene politike EK;
- Podaci o *Protokolu o postupanju u slučaju seksualnog nasilja*, za potrebe praćenja postignuća unutar Poglavlja 23. Pravosuđe i temeljna prava - Ministarstvu pravosuđa;
- Očitovanje na Nacrt mišljenja o problematici genitalnog sakaćenja, pripremljenog od strane Radne skupine Savjetodavnog odbora za jednake mogućnosti za žene i muškarce pri Europskoj komisiji - Odjelu za ravnopravnost spolova Opće uprave za pravosuđe EK;
- Podaci za RH temeljem očitovanja nadležnih tijela državne uprave nastavno na istraživanje vezano uz *Direktivu 2011/99/EU o mjerama zaštite* - Odjelu za ustavno pravo Autonomnog sveučilišta u Barceloni, zaduženom od EK za provedbu istraživanja.

URS je u okviru EU Programa Prijelaznog instrumenta za razdoblje od 1. srpnja 2013. do 31. prosinca 2013. godine izradio prijedlog projekta „*Podrška ravnopravnosti spolova*“. Predstavnic/e EK u svojoj 1. programskoj misiji Prijelaznog instrumenta ocijenili su projekt prihvatljivim za financijsku podršku te je URS pristupio daljnjoj doradi projekta i pripremi nacrta natječajne dokumentacije za međunarodni poziv tzv. twinning partnerima iz državnih administracija zemalja članica EU. Očekuje se raspisivanje natječaja tijekom 2014. godine.

Ravnateljica je sudjelovala u siječnju 2013. godine na predavljanju Prijedloga EK za RH vezanog uz pripremu i prioritete programskih dokumenata za novo proračunsko razdoblje EU od 2014. do 2020. u organizaciji Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU.

URS je dao svoj doprinos promicanju ravnopravnosti spolova u procesu izrade *Prijedloga za pripremu i prioritete programskih dokumenata* koji se odnosi na ulaganja u okviru svih instrumenata kohezijske politike EU za razdoblje 2014. - 2020. To se prije svega odnosi na izradu mišljenja i komentara na nacrt *Partnerskog sporazuma za europske strukturne i investicijske fondove u financijskom razdoblju 2014.-2020.* kojeg je URS dostavio Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova EU.

Savjetnica u URS-u je sudjelovala u radu Tematskih radnih skupina II. i V. (dalje: TRS) vezanih uz izradu *Operativnog programa za konkurentnost i koheziju* kojim se povlače sredstva iz Europskog fonda za regionalni razvoj (dalje: ERDF) i Kohezijskog fonda, kao i uz izradu *Operativnog programa za razvoj ljudskih potencijala 2014. – 2020.* kojim se definira korištenje Europskog socijalnog fonda (dalje: ESF) i ERDF-a.

Osnovni zadatak TRS II. bio je definirati investicijske prioritete u okviru tematskog cilja 3. *Povećanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća, sektora poljoprivrede, ribarstva i akvakulture Operativnog programa za konkurentnost i koheziju.* Ova radna skupina imala je tijekom 2013. godine pet radnih sastanaka u organizaciji Ministarstva poduzetništva i obrta. URS je svoje priloge dostavljao u svim fazama procesa izrade Operativnog programa, od samoprocjene ispunjenosti preduvjeta (ex-ante conditionalities) za svaki od odabranih investicijskih prioriteta, usuglašavanja opravdanosti izbora investicijskih prioriteta, kvantificiranja ciljeva, preko definiranja pokazatelja rezultata i određivanja specifičnih EU fondova kao izvora sufinanciranja do definiranja nacionalnih strateških dokumenata i zakona nužnih za postizanje zacrtanih ciljeva. URS je u svojim priložima i očitovanjima kontinuirano naglašavao važnost ravnopravnosti spolova kao horizontalnog pitanja, osobito kad je riječ o definiranju indikatora rezultata, ali i mogućnost da unutar jačanja malog i srednjeg poduzetništva određeni investicijski prioriteti budu vezani za žene kao ciljnu skupinu.

URS je svoj doprinos radu TRS V. Ljudski potencijali, koju je koordiniralo Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava s ciljem izrade strateškog *Operativnog programa za razvoj ljudskih potencijala 2014.-2020.*, dao kroz prijedloge i komentare na potencijalne intervencije kojima će se kroz ESF i ERDF ostvarivati tri tematska cilja europskog strateškog okvira: *Promicanje zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage, Promicanje socijalnog uključivanja te borba protiv siromaštva i Ulaganje u obrazovanje, vještine i cijeloživotno učenje.* Proces izrade ovog programa odvijao se kroz pet radnih sastanaka i nekoliko posebnih konzultativnih sastanaka

vezanih za pojedinačne tematske ciljeve. U svojim priložima za radne tablice u pojedinačnim fazama izrade URS je isticao položaj žena u sva tri tematska cilja te nastojao da se načelo ravnopravnosti spolova uvrsti u sve specifične ciljeve i investicijske prioritete.

Predstavnice URS-a u svojstvu članica aktivno su sudjelovale na sjednicama Sektorskog nadzornog odbora za Operativni program „Razvoj ljudskih potencijala 2007.-2013.“ i Sektorskog nadzornog odbora Operativnog programa „Regionalna konkurentnost“.

U studenom 2013. godine predstavnica URS-a sudjelovala je u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova na predstavljanju modaliteta za uključivanje institucija RH u provedbu TAIEX i Twinning programa. URS, je zahvaljujući specifičnim znanjima i ekspertizi zaposlenih u području promicanja i uspostavljanja ravnopravnosti spolova, pozvan na suradnju i odaziv na međunarodne natječaje pružanja usluga u okviru TAIEX i Twinning programa EU.

U rujnu 2013. godine ravnateljica je sudjelovala na sastanku u Kući Europe u Zagrebu, s izaslanstvom Odbora za prava žena i ravnopravnost spolova Europskog parlamenta, na temu položaja Romkinja i razmjenu informacija za *Izješće o rodnom aspektu europskog okvira Nacionalnih strategija za uključivanje Roma*. Ravnateljica je upoznala izaslanstvo s mjerama za poboljšanje položaja Romkinja koje sadrži *Nacionalna politika*, kao i sa aktivnostima potpore koje u ovom području provodi URS.

Na poziv i inicijativu potpredsjednice i ministrice unutarnjih poslova i jednakih mogućnosti Vlade Kraljevine Belgije putem Misije RH u Bruxellesu ravnateljica je sudjelovala na okruglom stolu vezanom uz sastanak potpore ministrici za integracije Talijanske Republike, Cecile Kyenge Kashetu, održanom u rujnu 2013. godine u Rimu. Sastanku potpore ministrici Kyenge, koja je bila žrtva rasističkih napada, odazvalo se 17 ministara/ica i visokih predstavnika/ca država članica EU iz Belgije, Litve, Bugarske, Grčke, Malte, Poljske, Portugala, Rumunjske, Švedske, Velike Britanije, Austrije, Cipra, Francuske, Irske, Latvije i Hrvatske. Ravnateljica je u svom obraćanju istaknula da je ministrica bila žrtva ne samo rasističkih već istovremeno i seksističkih nedopustivih napada, a što je zabilježeno od većeg broja važnih europskih medija.

Ravnateljica i savjetnice aktivno su sudjelovale u radu sljedećih 16 radnih skupina, odbora i povjerenstava:

1. Savjetodavni odbor za jednake mogućnosti za žene i muškarce - EK;
2. Skupina visoke razine za uvođenje rodno osviještene politike - EK;
3. Stručni forum - EIGE;
4. Tematska mreža za rodno osviještenu politiku - EIGE;
5. Tematska mreža za edukaciju o ravnopravnosti spolova - EIGE;

6. Međuresorna radna skupina za europske poslove - Ministarstvo vanjskih i europskih poslova;
7. Tematska radna skupina II za izradu programskih dokumenata za financijsko razdoblje Europske unije 2014.-2020. iz područja tematskog cilja „Jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća, poljoprivrednog sektora te sektora ribarstva i akvakulture“ - Ministarstvo poduzetništva i obrta;
8. Tematska radna skupina V. za izradu programskih dokumenata za financijsko razdoblje EU 2014.-2020. iz područja tematskih ciljeva „Zapošljavanje i mobilnost radne snage“, „Socijalno uključivanje i borba protiv siromaštva“, „Obrazovanje i cjeloživotno učenje“ - Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava;
9. Sektorski nadzorni odbor za IPA komponentu IV. *Operativni program Razvoj ljudskih potencijala* - Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava;
10. Sektorski nadzorni odbor za IPA komponentu III c. *Operativni program za regionalnu konkurentnost* – Ministarstvo gospodarstva;
11. Upravljački odbor projekta „Žene na tržištu rada“ u sklopu IV. Komponente IPA *Razvoj ljudskih potencijala* – Hrvatski zavod za zapošljavanje;
12. Program EU za zapošljavanje i socijalnu sigurnost PROGRESS - Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava;
13. Nadzorni odbor „u sjeni“ za *Operativni program Regionalna konkurentnost* sa svrhom pripreme za korištenje strukturnih fondova - Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU;
14. Nadzorni odbor „u sjeni“ za *Operativni program Razvoj ljudskih potencijala* sa svrhom pripreme za korištenje strukturnih fondova - Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava;
15. Nadzorni odbor „u sjeni“ za Operativni program „Promet“ koji će se financirati u okviru strukturnih instrumenata - Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture;
16. Odbor za praćenje provedbe *Operativnog programa za ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2007.-2013.* - Ministarstvo poljoprivrede.

4.2. Vijeće Europe

Ravnateljica URS-a surađuje s Komisijom za ravnopravnost spolova VE u svojstvu kontakt osobe (nacional focal point) za provedbu Transverzalnog programa VE na području ravnopravnosti spolova.

Ravnateljica se u rujnu sastala, na njegov poziv, s predsjednikom Parlamentarne skupštine VE g. Jean-Claude Mignonom prilikom njegova službena posjeta Hrvatskom saboru. Na sastanku je ravnateljica upoznala g. Mignona sa brojnim i kontinuiranim dugogodišnjim aktivnostima koje URS provodi s ciljem promoviranja politike VE u području ravnopravnosti spolova. Razgovaralo se i o aktivnostima RH vezanim uz potpisivanje i ratifikaciju tzv. *Istambulske konvencije* odnosno *Konvencije o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji VE*. Iskazan je veliki interes za aktivnosti koje se u RH provode s ciljem promicanja ravnopravnosti spolova.

U izvještajnom je razdoblju prevedena i tiskana *Strategija za ravnopravnost spolova Vijeća Europe od 2014. do 2017.*, u nakladi od 1.000 primjeraka. URS je organizirao u ožujku 2013. godine svečanu promociju hrvatskog prijevoda publikacije Upravnog odbora za ravnopravnost između žena i muškaraca (CDEG) VE „*Žene i novinari/novinarke imaju prednost!*“. Također je preveo *Preporuku CM/Rec(2013)1 Odbora ministara/ica Vijeća Europe državama članicama o ravnopravnosti spolova i medijima* usvojenu u lipnju 2013. godine, te je objavio na svojoj internetskoj stranici.

U skladu s ciljem vezanim uz suzbijanje rodni stereotipa i uvođenja rodno osjetljive politike u medije predstavnica URS-a sudjelovala je u radu konferencije „Mediji i slika žena“ u Amsterdamu u srpnju 2013. godine, u organizaciji Komisije za ravnopravnost spolova VE i nizozemskog Ministarstva obrazovanja, kulture i znanosti. U sklopu radionica na konferenciji predstavljeni su primjeri dobre prakse iz zemalja članica VE. Konferenciji je prethodilo održavanje 1. sastanka nacionalnih kontakt osoba iz svih zemalja članica VE.

Temeljem očitovanja nadležnih tijela državne uprave URS je Općoj upravi za ljudska prava i vladavinu prava VE dostavio Odgovore RH o provedbi četvrtog kruga praćenja provedbe *Preporuke (2002)5 Odbora ministara Vijeća Europe o zaštiti žena od nasilja* i Verifikaciju podataka o broju nacionalnih telefonskih sos linija vezano uz problematiku rodno uvjetovanog nasilja, za potrebe ažuriranja internet stranice o *Nasilju nad ženama i nasilju u obitelji VE*.

Ravnateljica je sudjelovala kao panelistica u prosincu 2013. godine na „Raspravi o pristupu pravdi žena žrtava nasilja“, održanoj u Parizu u organizaciji Komisije za ravnopravnost spolova VE u suradnji s francuskim Ministarstvom za ženska prava. Kao nacionalna predstavica za pitanja rodne jednakosti u svom izlaganju iznijela je pregled zakonodavnog i strateškog okvira

u RH vezanog uz zaštitu žena od nasilja, s naglaskom na postojeće dobre prakse i daljnje izazove vezane uz pristup pravdi žena žrtava nasilja. Sva izlaganja, kao i Zaključci s navedene rasprave dostupni su na internetskim stranicama VE. U Zaključcima se pozivaju sve zemlje članice VE da pristupe ratifikaciji *Konvencije VE o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji*.

U dva navrata ravnateljica je održala sastanke s djelatnicima Ministarstva vanjskih i europskih poslova koje su zatražili radi njihovih priprema radi odlaska u diplomatsku službu u Stalno predstavništvo RH pri VE u Strasbourgu.

4.3. Ujedinjeni narodi

URS je izradio konačni tekst *Četvrtog i petog periodičnog izvješća Republike Hrvatske o primjeni UN Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) za razdoblje od 2005. do 2010. godine*. Izvješće je izrađeno sukladno „Usklađenim smjernicama za izvještavanje prema međunarodnim ugovorima na području ljudskih prava, uključujući smjernice o Zajedničkom osnovnom dokumentu i posebnim izvješćima po ugovorima“. Izvješće sadrži: Odgovore na *Zaključne komentare, glavna područja zabrinutosti i preporuke Odbora UN-a* na temelju razmatranja *Drugog i trećeg periodičnog izvješća iz 2005. godine*; Podatke vezane uz provedbu svih članaka *Konvencije* za navedeno razdoblje te Dodatak uz *Izvješće* s pregledom zakonodavnih i drugih akata, relevantnim statističkim pokazateljima i popisom priloga i kratica. Članci *Konvencije* odnose se na pregled postignuća i daljnjih izazova u području antidiskriminacijskog zakonodavstva, nacionalnih i lokalnih mehanizama za ravnopravnost spolova, poticanja ostvarivanja stvarne ravnopravnosti spolova privremenim posebnim mjerama, uklanjanja rodni stereotipa i suzbijanja nasilja nad ženama, trgovanja ljudima i suzbijanja prostitucije, uklanjanja diskriminacije žena u političkom i javnom životu, uklanjanja diskriminacije žena u području obrazovanja, u području rada i zapošljavanja, zdravstvene zaštite, gospodarskog i društvenog života, položaja žena na selu, jednakosti u bračnim odnosima i odnosima vezanim uz brak i odgoj djece. *Nacrt Izvješća* je bio proslijeđen na očitovanje na 35 nadležnih državnih tijela od kojih njih 20 nije imalo primjedbi na dostavljeni tekst, a primjedbe ostalih tijela su prihvaćene i unijete u završnu verziju *Izvješća*. Ravnateljica je sudjelovala u radu vladinih stručnih radnih skupina i koordinacija na kojima se raspravljalo o navedenom *Izvješću*.

URS je posredstvom Ministarstva vanjskih i europskih poslova i Stalne misije RH pri UN-u, dostavio UN Odboru za suzbijanje svih oblika diskriminacije žena objedinjeno *Četvrto i peto*

periodično izvješće Republike Hrvatske prema članku 18. UN Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena, koje je prethodno usvojila Vlada RH na sjednici u veljači 2013. godine.

Ministarstvu vanjskih i europskih poslova dostavljena su sljedeća izvješća o primjeni pojedinih instrumenata UN-a:

- Prilog za izradu među-izvješća za *Univerzalni periodični pregled (UPR)*;
- Prilog za izradu analize Ravnopravnost spolova u post 2015 okviru za održivi razvoj UN-a;
- Odgovori na 7. dio „Gender Equality and Empowerment of Women“ *Upitnika o provedbi Akcijskog programa Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju (ICPD) UN-a*.

Stalnoj misiji RH pri UN-u dostavljeni su Podaci o napretku u provedbi *Rezolucije Opće skupštine UN-a o političkom sudjelovanju žena*, a Podaci vezani za pripremu *Trećeg periodičnog izvješća Republike Hrvatske pred UN Odborom za ljudska prava* prema LOIPR proceduri izvještavanja Ministarstvu pravosuđa.

URS je pozvan na pripremu sudjelovanja RH za članstvo u Ekonomskom i socijalnom vijeću UN-a (ECOSOC) te je imenovana kontakt osoba koja je sudjelovala na prvom koordinacijskom sastanku u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova.

4.4. Drugi oblici međunarodne suradnje

Na traženje Ministarstva vanjskih i europskih poslova, URS je dostavio polugodišnje izvješće o implementaciji mjera iz *Nacionalnog akcijskog plana sudjelovanja RH u inicijativi Partnerstvo za jednake budućnosti (EFP)*, kao i odgovore na upitnik o provedbi mjera u okviru ove inicijative. Održana su 3 koordinacijska sastanka u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova na temu načina sudjelovanja RH u radu inicijative, na kojima je sudjelovala ravnateljica URS-a.

Ravnateljica je imenovana koordinatoricom za Uniju za Mediteran ispred URS-a, a savjetnica je sudjelovala na međuresornom sastanku na temu sudjelovanja u Uniji za Mediteran pri Ministarstvu vanjskih i europskih poslova.

Početkom 2013. godine ravnateljica je održala sastanak s g. Albertom Merolla iz Fondazione Giacomo Brodolini, na kojem su prezentirane aktivnosti URS-a te se razgovaralo o mogućnostima suradnje u vidu istraživanja i ekspertize u području ravnopravnosti spolova.

Održan je sastanak s predstavnicom Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih država na temu izrade godišnjeg Izvještaja o stanju ljudskih prava Državnog tajništva SAD-a.

U listopadu je savjetnica održala sastanak s predstavnikom Ministarstva obrazovanja, kulture i znanosti Kraljevine Nizozemske na temu promicanja zaštite i prava LGBT osoba.

Savjetnica je sudjelovala na skupu „Susret Regionalne mreže evaluatora zapadnog Balkana“ koji je održan u organizaciji Slovenskog društva evaluatora i Regionalne Mreže Evaluatora u Zagrebu.

U svibnju je Općoj upravi za položaj žena Ministarstva obitelji i socijalne politike Republike Turske dostavljen odgovor na upit vezan uz informaciju o ustanovama i organizacijama civilnog društva koje vode skloništa u RH.

U studenom su Udruženju za koegzistenciju ASPACIA, imenovanom od strane Ministarstva zdravlja, socijalnih pitanja i jednakosti Španjolske, za potrebe provedbe istraživanja „Razmjena primjera dobrih praksi i pravnih instrumenata u području borbe protiv rodno uvjetovanog nasilja između Norveške, Španjolske i Islanda“, dostavljeni podaci o zakonodavno - strateškom okviru u RH koji regulira pitanje rodno uvjetovanog nasilja.

Za cjelovit pregled svih međunarodnih aktivnosti upućujemo na poglavlje 2.1.6. ovog *Izvešća*.

5. Suradnja s državnim tijelima i ostalim institucijama

URS kontinuirano surađuje s drugim tijelima državne uprave na način da se sudjeluje u radu različitih radnih tijela, izrađuju se izvješća, očitovanja, prilozi i mišljenja na zakonske prijedloge i druge akte i sudjeluje u radu okruglih stolova, konferencija, skupova i javnih rasprava.

Osim provedbe i nadzora provedbe *Nacionalne politike* URS je zadužen i za provedbu pojedinih mjera iz *Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji, za razdoblje od 2011. do 2016. godine*, *Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine*, *Nacionalnog akcijskog plana za provedbu rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1325(2000) o položaju žena, miru i sigurnosti i srodnih rezolucija*, *Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje od 2013. do 2016. godine* i *Strategije razvoja ženskog poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2010.-2013.*

U URS su izrađena 34 različita izvješća, očitovanja i mišljenja za potrebe pojedinih tijela državne uprave vezano uz provedbu prethodno navedenih dokumenata kao i temeljem drugih propisanih obveza. Najviše se surađivalo s Ministarstvom socijalne politike i mladih, Ministarstvom vanjskih i europskih poslova (o čemu smo izvijestili u dijelu posvećenom međunarodnoj suradnji) te Uredom za udruge i Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH.

U nastavku donosimo pregled svih izvješća i očitovanja dostavljenih pojedinim ministarstvima i drugim državnim tijelima i tijelima državne uprave.

Ministarstvu socijalne politike i mladih u izvještajnom je razdoblju dostavljeno:

- Izvješće za 2012. godinu o provedbi mjera *Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine*;
- Izvješće za 2012. godinu o provedbi mjera iz *Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine*;
- Izvješće za 2011. i 2012. godinu o provedbi mjera iz *Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji, za razdoblje od 2011. do 2016. godine*;
- Mišljenje o Konačnom prijedlogu *Protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji*;
- Mišljenje o Izmjenama i dopunama Nacrta Izvješća o provedbi *Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom*;
- Mišljenje o Izvješću za 2012. godinu o provedbi *Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine*;

- Izvješće o provedbi Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju Republike Hrvatske za razdoblje od 1. siječnja 2012. do 31. prosinca 2012. i očitovanje na nacrt *Izvješća*;
- Izvješće o provedbi *Nacionalne populacijske politike* iz nadležnosti Ureda za ravnopravnost spolova Vlade RH .

Ministarstvima, uredima Vlade RH i pojedinim drugim državnim tijelima dostavljeno je:

- Izvješće o provedbi *Zakona o pravu na pristup informacijama* za 2011. i 2012. godinu - Agenciji za zaštitu osobnih podataka;
- Izvješće za 2012. godinu o provedbi mjera *Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji, za razdoblje od 2011. do 2016. godine* - pravobraniteljici za ravnopravnost spolova;
- Mišljenje o Nacrtu konačnog prijedloga *Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku* - Ministarstvu pravosuđa, prihvaćeno od navedenog Ministarstva;
- Mišljenje o prijedlogu smjernica za provedbu Etičkog kodeksa - Ministarstvu uprave, prihvaćeno od navedenog Ministarstva;
- Prijedlog *Izmjena Akcijskog plana za provedbu Strategije razvoja ljudskih potencijala u državnoj službi 2010. – 2013.* – Ministarstvu uprave, prihvaćeno od navedenog Ministarstva;
- Mišljenje o Konačnom prijedlogu *Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim maticama* - Ministarstvu uprave;
- Mišljenje na Nacrt prijedloga *Zakona o životnom partnerstvu osoba istog spola*- Ministarstvu uprave;
- Očitovanje na *Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje od 2013. do 2016. godine* – Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH;
- Očitovanje na Nacrt *Akcijskog plana za provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma od 2013. do 2020. godine, za razdoblje 2013.-2015.* - Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH;
- Izvješće o poduzetim aktivnostima u vezi s preporukama pučkog pravobranitelja iz *Izvješća* o radu pučkog pravobranitelja za 2012. godinu, *Izvješća* o pojavama diskriminacije za 2012. godinu i Godišnjeg izvješća o obavljanju poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma u 2012. godini - Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH;
- Podaci o provedbi *Nacionalnog akcijskog plana za provedbu rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 (2000) o ženama, miru i sigurnosti i srodnih rezolucija (za razdoblje 2011.-2014.)* – pravobraniteljici za ravnopravnost spolova;
- Izvješće o provedbi *Strategije razvoja ženskog poduzetništva u RH 2010.-2013.* - Ministarstvu poduzetništva i obrta;

- Komentari na Nacrt *Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020.* – Ministarstvu poljoprivrede;
- Mišljenje o Odluci o produženju primjene *Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja (NPPZ) za 2011. i 2012. godinu* do 31.12.2013. godine – Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava;
- Izvješće i mišljenje na Izvješće o provedbi *Zajedničkog memoranduma o prioritetima politike zapošljavanja (JAP) za 2012. godinu* - Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava;
- Očitovanje na Prijedlog *Programa Vlade RH za preuzimanje i provedbu pravne stečevine za 2014. godinu* – Ministarstvu vanjskih i europskih poslova;
- Mišljenje o Izvješću o pojavama diskriminacije za 2012. godinu pučke pravobraniteljice - Vladi RH;
- Očitovanje na Izvješće o financiranju projekata i programa organizacija civilnog društva iz državnog proračuna u 2012. godini - Uredu za udruge Vlade RH;
- Očitovanje na Prijedlog strategije Vladinih programa za razdoblje 2014. - 2016. - Ministarstvu financija;
- Izvješće o dodijeljenim financijskim potporama projektima organizacija civilnog društva u 2012. godini – Uredu za udruge Vlade RH;
- Preporuka za suradnju u svezi s provedbom istraživanja „Opadanje broja slučajeva silovanja od prijave do pravomoćne presude“ - Ministarstvu unutarnjih poslova, Državnom odvjetništvu RH i Županijskom sudu u Zagrebu;
- Obavijest o postupanju URS nastavno na regionalni projekt „*Udruženim naporima - Ka novim europskim standardima u zaštiti žena od rodno utemeljenog nasilja*“, nositelja provedbe u Hrvatskoj Centra za žene žrtve rata ROSA - Uredu predsjednika Vlade RH.

Sudjelovalo se u radu 14 radnih skupina, odbora i povjerenstava i drugih radnih tijela pri tijelima državne uprave, kako slijedi:

1. Međuresorno povjerenstvo za koordinaciju politike financiranja projekata i programa udruga iz Državnog proračuna - Ured za udruge Vlade RH;
2. Radna skupina za provedbu Operativnog plana *Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva* - Ured za udruge Vlade RH;
3. Povjerenstvo za ljudska prava - Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH;
4. Radna skupina za izradu novog *Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava* - Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH;

5. Radna skupina radi prikupljanja podataka o ženama u ruralnim područjima - Ministarstvo poljoprivrede;
6. Koordinacija za savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata, te mjerama *Akcijskog plana za strategiju suzbijanja korupcije* - Ured za udruge Vlade RH;
7. Savjet za ruralni razvoj - Ministarstvo poljoprivrede;
8. Savjet za mlade Vlade RH - Ministarstvo socijalne politike i mladih;
9. Radna skupina za provedbu mjera *Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine* - Ministarstvo socijalne politike i mladih;
10. Stručna radna skupina za izradu *Strategije razvoja ženskog poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2014. - 2020.* - Ministarstvo poduzetništva i obrta;
11. Odbor za procjenjivanje projekata udruga prijavljenih na natječaj „Jačanje regionalnih i lokalnih struktura za podršku razvoju civilnog društva“ u sklopu programa IPA 2012/2013, Operativnog programa Razvoj ljudskih potencijala - Ured za udruge Vlade RH/Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva;
12. Partnerski odbor za procjenu prijave i dodjelu nagrade „Ključna razlika za 2012. godinu“ koja se dodjeljuje poslodavcima za raznolikost u ljudskim potencijalima - Institut za razvoj tržišta rada;
13. Povjerenstvo za praćenje *Zajedničkog memoranduma o prioritetima politike zapošljavanja Republike Hrvatske (JAP)* i nacionalnih akcijskih planova zapošljavanja - Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava;
14. Radna skupina za provedbu mjera *Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju (JIM)* – Ministarstvo socijalne politike i mladih.

Povodom izrade *Akcijskog plana za promicanje i unapređenje uloge i statusa žena u ruralnom području* ostvarena je suradnja URS-a i Ministarstva poljoprivrede kroz organizaciju tri radionice koje su održane tijekom svibnja i lipnja 2013. godine u Pazinu u suorganizaciji s Agroturizmom Ograde, u Sinju u suorganizaciji s Poduzetničkim centrom d.o.o. Sinj, te u Bedekovčini u suorganizaciji s manjinskom udrugom žena „Terem“ i Povjerenstvom za ravnopravnost spolova Krapinsko-zagorske županije. Na radionicama su sudjelovale predstavnice županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova, žena iz ruralnih krajeva (poduzetnica, predstavnika/ca udruga, zadruga, LAG-ova, znanstvenih institucija) te se raspravljalo o prijedlozima mjera *Akcijskog plana*.

Savjetnica je sudjelovala na seminaru u okviru IPA 2009 Twinning projekta „*Jačanje hrvatskih administrativnih kapaciteta u području strukturne politike i državnih potpora u ribarstvu*“, kao i radionici „Uloga Odbora za praćenje u provedbi Operativnog programa za ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2007.-2013.“ u organizaciji Ministarstva poljoprivrede.

Savjetnica je sudjelovala na okruglom stolu povodom predstavljanja istraživačke studije „Mladi u vremenu krize“ Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu i Zaklade Friedrich Ebert, zatim na panelu „Razgovaramo o našim iskustvima u ostvarivanju temeljnih prava“ koji je povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava održan u organizaciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH te na okruglom stolu o *Nacrtu prijedloga Zakona o lokalnim izborima* i *Nacrtu prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi*.

Predstavnice URS-a redovito su sudjelovale u radu Koordinacije za društvene djelatnosti i ljudska prava, Koordinacije za unutarnju i vanjsku politiku, Koordinacije za vanjsku i europsku politiku i Koordinacije za odnose s javnošću Vlade RH, te Odbora za ravnopravnost spolova i Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora.

URS je, osim pojedinih izvješća, pravobraniteljici za ravnopravnost spolova redovito prosljeđivao i zaprimljene predstavke građana sukladno članku 18. stavak 2. alineja 10. *ZORS-a*. URS je u izvještajnom razdoblju zaprimio ukupno 23 predstavke, od kojih su mu 2 dostavljene na znanje. 10 predavki je prosljeđeno na daljnje postupanje pravobraniteljici za ravnopravnost spolova i drugim nadležnim tijelima državne uprave, uz dostavljanje predmetne obavijesti podnositeljima/cama pritužbi, a na 11 predavki URS je pismenim putem odgovorio podnositeljima predavki te im dostavio informacije o tijelima kojima se mogu obratiti za daljnje nadležno postupanje, uključujući pravobraniteljicu za ravnopravnost spolova.

U URS-u su zaprimljene predstavke iz područja: nasilja u obitelji, rodne diskriminacije, rodne diskriminacije na tržištu rada, diskriminacije temeljem fizičkog izgleda, diskriminirajućeg prikazivanja žena u medijima, rodne diskriminacije u sredstvima javnog priopćavanja, prigovori na postupanje nadležnih institucija (centra za socijalnu skrb, policije), diskriminacije samohranih majki od strane Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, pritužba zbog otkaza nakon završetka rodiljnog dopusta, pritužba na rodnu diskriminaciju u oglasu za posao Student servisa, seksualnog uznemiravanje putem elektroničke pošte, te govora mržnje prema djeci samohranih roditelja.

URS tijekom 2013. godine nije zaprimio očitovanja nadležnih tijela u svezi s prethodno prosljeđenim predstavkama.

6. Suradnja s nevladinim udrugama

Brojni i različiti oblici suradnje s udrugama aktivnim u području ravnopravnosti spolova uključivali su sudjelovanje i zajedničku provedbu/suorganizaciju 40-tak različitih aktivnosti, kroz sponzorstva, pokroviteljstva, financiranje njihovih projekata, održavanje sastanaka te sudjelovanje u radu okruglih stolova i konferencija. URS je tijekom godine surađivao s većim brojem udruga, od kojih je potrebno istaknuti: Udruženje Zagreb Pride, Hrvatska udruga poslovnih žena KRUG, SOIH, Klub Albanskih Žena Hrvatske „Kraljica Teuta“, CESI, Ženska soba – Centar za seksualna prava, B.a.b.e i druge.

Opširno smo izvijestili o suradnji URS i udruga u dijelu ovog *Izvješća* koji govori o provedbi mjera *Nacionalne politike*.

U siječnju je ravnateljica primila predstavnicu Hrvatskog pravnog centra vezano uz suradnju u provođenju istraživanja Agencije Europske unije za temeljna prava o načinu provođenja politike za promicanje ravnopravnosti LGBT osoba, dok je u srpnju sudjelovala u evaluacijskom razgovoru s vanjskim evaluatorom projekta „*AD ACTE - Anti-Discrimination Action Towards Actions of Women and Men*“ kojeg je provodio Centar za ženske studije. URS je također sudjelovao u istraživanju „DUH – Dobro upravljanje u Hrvatskoj“ koje je provodila udruga GONG, a ravnateljica je sudjelovala na konferenciji „Pravo na dobru upravu u hrvatskoj praksi“ na kojoj su predstavljene rezultati istraživanja.

Savjetnica je sudjelovala u Radnoj grupi za osnivanje Nacionalne mreže za pitanja rodne ravnopravnosti u ruralnom razvoju u okviru projekta „*Ravnopravnost spolova u ruralnom razvoju - osnaživanje žena u ruralnom društvu (GARD projekt)*“ kojeg je Organizacija za građanske inicijative – OGI u partnerstvu s udrugama IDM iz Albanije, ACED iz Bosne i Hercegovine te CERAI iz Španjolske provodila s ciljem doprinosa osnaživanju žena i omogućavanju jačanja uloge žena u programima ruralnog razvoja.

7. Promicanje znanja i svijesti o ravnopravnosti spolova: promidžba, informiranje i izdavaštvo

Najveći dio aktivnosti koje provodi URS u funkciji je promicanja znanja i svijesti o ravnopravnosti spolova. URS redovito informira javnost o svim aktivnostima koje provodi kao i o svim drugim važnim nacionalnim i međunarodnim dokumentima i događanjima vezanim uz promicanje ravnopravnosti spolova putem svoje internetske stranice.

Internetska stranica URS svakodnevno se ažurira nizom relevantnih informacija u području promicanja znanja i svijesti o ravnopravnosti spolova, kako na nacionalnoj tako i na međunarodnoj razini. Prisutan je kontinuirani porast broja posjeta. Tijekom 2013. godine internetska stranica pregledana je 87.865 puta što je 20% više nego u prethodnoj godini.

Kao što je razvidno iz cjelokupnog *Izvešća*, ravnateljica i savjetnice u URS-u održale su brojna izlaganja s ciljem promicanja *ZORS-a*, *Nacionalne politike* uključujući promociju najvažnijih međunarodnih dokumenata i publikacija.

Prema podacima kojima raspolažemo tiskani i elektronički mediji prenijeli su vijesti koje su se odnosile na aktivnosti URS-a 284 puta. Ravnateljica je dala 34 intervjua vezanih uz teme iz spektra rodne ravnopravnosti radijskim, televizijskim i tiskanim medijima.

Tiskane su tri nove publikacije u Biblioteci „ONA“.

Ranije u *Izvešću* već smo naveli da je tiskana i distribuirana *Strategije za ravnopravnost između žena i muškaraca 2010 - 2015. EK*. Prevedena je na hrvatski jezik i tiskana u nakladi od 1.000 primjeraka i *Strategija za ravnopravnost spolova VE od 2014. do 2017.*, u nakladi od 1.000 primjeraka.

U nakladi od 500 primjeraka tiskan je dvojezični hrvatsko/engleski zbornik radova „*Žene u izgradnji mira: Pristupanje žena pravosuđu u postkonfliktnim zemljama*“, koji uz pozdravne govore sadrži izlaganja svih sudionika i sudionica istoimene konferencije održane krajem 2012. godine u Zagrebu, u organizaciji Regionalnog ženskog lobija za mir.

URS je tiskao i 100 primjeraka letka *ZORS-a* na engleskom jeziku za kojim također veliki postoji interes, a osobito tijekom posjeta stranih delegacija, službenih međunarodnih putovanja u institucije EU te u obavljanju drugih međunarodnih obveza iz područja ravnopravnosti spolova.

Od publikacija i letaka tiskanih ranijih godina, URS je u 2013. godini kontinuirano diseminirao sljedeće publikacije i letke: *UN Konvencija o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena - CEDAW*, *ZORS* na hrvatskom i engleskom jeziku, *Pojmovnik rodne terminologije prema*

standardima EU (2007), Zbornik radova - Konferencija o ravnopravnosti spolova (2007), Vidljivost žena u hrvatskoj kinematografiji, Uvođenje ravnopravnosti spolova u lokalne zajednice - Primjeri dobre prakse u promicanju ravnopravnosti spolova, Proračunom prema ravnopravnosti spolova, Rodno osviještena politika u obrazovanju Uspostavljanje ravnoteže - ravnopravnost spolova u novinarstvu, Uvođenje rodno osjetljiva proračuna – provedba u praksi, Strategija za ravnopravnost između žena i muškaraca 2011.-2015. EK i Plan provedbe aktivnosti, Nacionalna politika za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. -2015. na hrvatskom i engleskom jeziku, Rodna ravnopravnost i diskriminacija u Hrvatskoj - Istraživanje „Percepcija, iskustva i stavovi u rodnoj diskriminaciji u RH“ te Žene i novinari/novinarke imaju prednost u ukupnom broju od 2.634 primjeraka.

Sve publikacije u izdanju URS-a dostupne su i u velikom broju naših knjižnica kao i u elektronskom obliku na internetskim stranicama.

Kao i svake godine primjerci svih tiskanih izdanja, kao i podaci o dokumentima i istraživanjima, koji su u elektroničkom obliku objavljeni na web-stranici Ureda dostavljeni su za potrebe objavljivanja redovitog izdanja Kataloga službenih publikacija i baza podataka u RH Digitalnom informacijsko-dokumentacijskom uredu koji je nastavio djelatnost Hrvatske informacijsko-dokumentacijske referalne agencije.

ZAKLJUČAK

U 2013. godini nije došlo do povećanja broja zaposlenih, a ukupan proračun URS smanjen je za oko 14% u odnosu na prethodnu godinu.

Prema dostupnoj evidenciji, tijekom 2013. godine u URS-u se postupalo prema 630 novih otvorenih predmeta iz djelokruga rada URS-a, ponajprije vezanih uz provedbu odredaba *ZORS-a* i provedbu mjera *Nacionalne politike*, ali i drugih strategija i akcijskih planova i ispunjavanja međunarodnih obveza.

Kao što smo to naveli u Uvodnoj napomeni prioriteta rada bili su vezani uz provedbu *ZORS-a* i *Nacionalne politike*, te ciljano uz provedbu kampanje za povećanje političke participacije žena na lokalnim izborima, izradu nacionalnih izvješća o ispunjavanju međunarodnih obveza kao i na izvršavanje brojnih obveza vezanih uz proces pristupanja i sudjelovanje u radu tijela EU.

Izrađen je veliki broj izvješća i za druge međunarodne organizacije, od čega izdvajamo upućivanje *Četvrtog i petog periodičnog izvješća prema članku 18. UN Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena*, posredstvom Stalne misije RH pri UN-u i Ministarstva vanjskih i europskih poslova Glavnom tajništvu UN-a.

Europska komisija za provedbu projekta „*Moj glas protiv nasilja*“ u okviru programa Zajednice PROGRESS „Potpora informacijskim i komunikacijskim aktivnostima usmjerenim na uklanjanje nasilja nad ženama“ dodijelila je URS-u nepovratna sredstva u iznosu 161.385,68 EUR.

Nastavilo se s daljnjim razvojem intenzivne suradnje s EIGE-om u Vilniusu, a s hrvatskom politikom ravnopravnosti spolova upoznate su zemlje članice EU putem sudjelovanja ravnateljice u radu Savjetodavnog odbora za jednake mogućnosti za žene i muškarce i Skupine visoke razine za uvođenje rodno osviještene politike EK.

URS je aktivno radio i na pitanjima vezanim uz uvođenje rodne dimenzije u programске dokumente koji se odnose na ulaganja u okviru instrumenata kohezijske politike EU za razdoblje 2014. - 2020.

Nastavilo se s aktivnostima širenja znanja i svijesti o ljudskim pravima žena putem izdavačke djelatnosti, promidžbenih aktivnosti i suradnje sa tijelima državne uprave, lokalnim povjerenstvima za ravnopravnost spolova, nevladinim udrugama, akademskom zajednicom, kao i drugim zainteresiranim dionicima.

Hrvatska udruga poslovnih žena KRUG je dodijelila ravnateljici posebno priznanje za aktivno sudjelovanje u promociji ženskih prava i ravnopravnosti spolova.

Izrađena su ukupno 53 različita izvješća, očitovanja i priloga, od čega 19 priloga u svrhu izvještavanja prema međunarodnim obvezama, te još 34 mišljenja, očitovanja i izvješća temeljem traženja državnih tijela. Vezano uz zakonsku obvezu donošenja planova djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova, tijelima državne uprave i tvrtkama u pretežito državnom vlasništvu URS se očitovao tijekom 2013. godine ukupno 33 puta. Ravnateljica i savjetnice sudjelovale su radu ukupno 30 radnih skupina, od čega u 14 radnih skupina pri tijelima državne uprave i u njih 16 međunarodnog karaktera.

S obzirom na trajnu kadrovsku podkapacitiranost te na opsežan djelokrug rada i propisanih obveza URS bi trebalo odobriti dodatno zapošljavanje posebice vezano uz dio obavljanja europskih poslova.

Kratice

CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje

EIGE – Europski institut za ravnopravnost spolova

EK – Europska komisija

ERDF – Europski fond za regionalni razvoj

ESF – Europski socijalni fond

EU – Europska unija

LAG – Lokalna akcijska grupa

RH – Republika Hrvatska

SOIH – Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske

TRS - Tematska radna skupina

UN – Ujedinjeni narodi

UNDP – Program Ujedinjenih naroda za razvoj

URS – Ured za ravnopravnost spolova

VE – Vijeće Europe

ZORS – Zakon o ravnopravnosti spolova